

SLOVENSKI NAROD.

Iskate vsak dan popoldne izvešati nedelje in praznike.
Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m x 2 —, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m x 3 —, Poroke, zaroke 80 K. Zenski ponudbe, vsaka beseda K 2 —. Pri večjih naročilih popust.
 Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znanost za odgovor.
Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ — Kraljeva ulica št. 5, prilčno. — Telefon št. 314.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:
V Jugoslaviji:
 celoletno napre. plačan . . . K 300 —
 polletno 150 —
 3 mesečno 75 —
 1 25 —
V inozemstvu:
 celoletno K 420 —
 polletno 210 —
 3 mesečno 105 —
 1 35 —
 Pri morebitnem povzemanju se na daljša naročila doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnik vedno po nakaznici.
 Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje.
 Telefon št. 314.
Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
Rokopisov ne vrača.
Posamezna številka velja 1'20 K
Poštnina plačana v gotovini.

Država, ki jej ni primere.

Država popolne anarhije. Po-
 žlgi, poboji, pravcate bitke s strojni-
 cami in topovi. Po dnevi in po noči
 divja nasilje od enega konca do dru-
 gega. Slabo delanje se zaplodi in
 rodi številna slaba dejanja. Ali je
 mogoče kar na mah zajeziti nasilja
 pa dati italijanski državi lice ureje-
 nih razmer? Socijalisti hodijo svojo
 pot, fašisti svojo. Eni kot drugi so
 prepričani o čisti opravičenosti svo-
 jega delovanja. O ponehanju teza
 delovanja, o kakem kompromisu ni
 govora. Tretji v prevratni igri so
 Jugoslovenci pa ne kot aktivni čim-
 telji ampak zgolj kot pasivni. Obe
 označeni strani v Julijski Benečiji
 sta polni posla z Jugoslovenci. Prvi
 jih hočejo zaplesti v svoje komuni-
 stično gibanje, drugi jih hočejo kar
 čez noč raznaroditi. Gibanje prvih
 je zajelo precej jugoslovenskega de-
 lavstva, tako da besnijo fašisti nad
 njimi iz dveh razlogov, ker so komu-
 nisti in ker so Jugoslovenci. Kako
 pa se vsa ta reč končno razprede,
 kako se izvele država iz sedanjega
 svojega nevezdržnega stanja? Voje
 posledice so strašne povsodi! Tako
 je potrebna uspešne produkcije Ita-
 lija pa jo fašistovski-komunistično
 vrvenje ovira vedno hujše! Dolgovi
 rastejo in stari finančni politiki Luz-
 zatti se opetovano oglašajo na sviri
 Italijo: ne tako dalje! Zaman so vsi
 njegovi opomini, pa če govore še ta-
 ko resno in čeprav so najbolje pod-
 prti. Italija drvi po svoji krivi poti
 nizdol. Gjolitti včasih sklone roke na
 vzdihne: v popolni anarhiji se naha-
 jamo! Izhoda iz te anarhije ne ve
 nihče. Izhoda pa mora priti in gotovo
 pride, kajti sedanje vladanje Italijan-
 ske države ne more trajati več dol-
 go. To je država, ki jej ni primere.
 Stari Grki so rekli, da je čas naj-
 boljši zdravnik. Državniki v Rimu
 menda tudi prepuščajo usodo Italije
 najboljšemu zdravniku. Čas preob-
 raziti Italijo. Razmere v njej se razvi-
 jajo v smer, da se nam ne bo ba-
 njene bodočnosti...

proslava. Umevno. Oni mali del pravi-
 h Italijanov v Primorju, ki je hre-
 penel po odrešenju, je razočaran,
 ker so navalili v deželo regnikoli in
 so se mu poslabšale življenjske raz-
 mere in ker se ne strinja s fašistov-
 skim divjanjem proti delavstvu in Ju-
 goslovenom. Rim vodi Trst za nos,
 obljubljač danes ogromno finančno
 pomoč tržaškemu pristanišču, jutri
 nove obsežne naprave, pojutrišnjem
 svobodno luko. Pa ni ne tega ne
 onega. In Trst naj sedaj vzklika in
 se radosti, da je priklonjen k Rimu!
 Obilo bo kričanja in fašisti bodo pri-
 silili Trst, da bo kazal proslavno lice.
 Srce Trsta pa ne bo nič prevroče
 bilo za mater Italijo. Jugoslovenci se
 proslave ne udeležijo. Jako lepo so se
 držali napram dosedanjim proslava-
 m povsodi. Tako v Gorici, Tolmi-
 nu, Opatiji in drugodi po Istri. Po-
 vsodi govori enako duša Jugoslo-
 vena: tam ni mesta za me. Tako
 razdrapana država kakor je Italija,
 pa tudi ne more privabiti svojega
 novega državljanu, da bi se na slavn-
 nostni način izrekel za njo in se je
 oklenil. Kako pa naj se izreka za
 Italijo in se je oklene, ko ga pre-
 šča sodržavljanu, da lahko naval-
 nanj z orožjem, kadar hoče, mu po-
 žge domov in ga na zadnje še
 spodi z njegovih rodni tal? Ako bi
 bilo onih 600.000 Jugoslovenov pri-
 vrščenih urejeni državci, ki bi si
 sprejela prijazno in jim zagotovila
 obstoj, vreden kulturnega naroda,
 pa bi ti Jugoslovenci preboleli ozire
 ki so jih podredili nejugoslovenski
 državi in prilagodili bi se razmeram.
 kakršnih si sicer niso želeli ali jim
 je sredi njih mogoče živeti in se raz-
 vijati. Na proslavi aneksije k taki drž-
 avi bi stal tudi Jugosloven in govo-
 ril, kakor se spodobi v takem slu-
 čaju. Italija pa je pograbilila Jugoslo-
 vene, jih uklenila v svoje meje in se-
 danj jim odpira mučeniško življenje.
 Jugoslovenci se zavedajo sedanjih
 trenutkov in vedo, da jih čaka pod
 Italijo križev pot. Tržaška prosla-
 va pojde mimo njih brez učinka, oni
 mirno vztrajajo zbrani na svojem
 braniku. Italija se prepušča toku ča-
 sa, ki jo preobliči tam na polotoku
 pa tudi v našem Primorju. K.

Dr. Milan Curčin, Zagreb.

Novi medicinski fakulteti. *)

Gospodin profesor dr. Serko, u
 broju »Slovenski Narod« od 22. de-
 cembra 1920, napisal je kritiku na
 članek, koji je pod gornjim naslovom
 izšao u 12. broju »Nove Evrope« (od
 16. decembra 1920). Pošto »Nova Evropa«
 neće izati sve do 21. marta t. g., nika
 je dopušteno njenom dosadašnjem ured-
 niku da je, na istom mestu na kojem je
 ugledao sveta članak gosp. prof. Ser-
 ka, uzme u obranu od njegovih oštrih
 napada.

Držim, pre svega da je gosp. prof.
 Serko promašio da uhvati glavni smer
 članka u »Novoj Evropi«. Pouzdano je,
 da je pojedine stavke iz njega krivo
 shvatio i prema tome interpretirao.
 Njegove tvrdnje, kako ih on postavlja
 nasuprot tezama u našem članku, svede
 se na sledeće četiri tačke: 1.) »Nova
 Evropa« kaže da za medicinske fakul-
 tete trebaju bolnice, operacione sale,
 itd., a to sve da stane mnogo novaca,
 itd. Kao da to ne treba i bez fakul-
 teta, kaže dr. Serko. 2.) »N. E.« hoće da
 se spoje zagrebački i ljubljanski medi-
 cinski fakulteti, jer su nam zasad do-
 voljni dva, beogradski i zagrebački. To
 je stanovište, za prof. Serka, apsurdno,
 jer bi po tome i naša armada mogla da
 se sastoji samo iz jednog puka, jednog
 topa, jednog generala, jedne kasarne,
 jedne konjske garniture itd. 3.) »Nova
 Evropa« traži neki »medicinski jezik«
 (terminologiju i nomenklaturu), kao
 da mi nemamo već jezika na kom se
 predaje i medicina kao i sve ostalo,
 a koji je u Ljubljani kajkavski a u Be-
 ogradu i Zagrebu štokavski. 4.) »N. E.«
 misli da su za profesore na medi-
 cinskom fakultetu potrebni stručnjaci-
 specijalisti »najbolji među najbolji-
 mac, kao da su medicinari rekruti u
 kasarni da da treba da ih vežbaju
 »stručnjaci«.

Ni jedna od onih protiv - tvrdnja
 dr. Serka ne može, po našem mišljenju,
 izdržati kritiku, i mi ćemo se zadovol-
 jiti ovde s tim da ih ponovno fiksira-

*) Ta članek je nam bio poslan 20.
 decembra, a se je izgubio med potio iz
 Zagreba u Ljubljano. G. dr. Curčin je
 nam sedaj poslao kopiju tega članka s
 prošnjom, da ga prihvatimo. Ustrezamo
 njegovoj želji, dajući smo mišljenja da je
 stvar že precej zastarela. Uredništvo.

Idealizem ali materializem.

Naš praški dopisnik je v svo-
 jem zadnjem dopisu poročal, da je
 vzniklo med nacionalno mladino
 novo gibanje, ki hoče spraviti v jav-
 no življenje idealistično smer in jo

mo, a ostavičemo sud čitaocima bez
 kementiranja.

Jedini stvarni razlog što ga iz-
 nosi prof. dr. Serko u svome članku —
 i to između redaka, ne jasno in
 otvoreno — jeste plemenski: Zato
 se traži ukidanje medicinskog fakul-
 teta baš u Ljubljani, i njegovo spajanje
 sa zagrebačkim fakultetom. Ovakvo pi-
 tanje, i ovakav protest, bili bi sasvim
 opravdani i na ovom mestu — da je
 članak u »Novoj Evropi« imao plemen-
 sku zaoku ili uopšte plemensku ten-
 denciju. Ali, ne samo taj članak, nego
 cela »Nova Evropa« sasvim je daleko
 od toga da bi joj se ovako što moglo
 prebaciti. Samo zato što se osećalo i
 suviše sigurno u ovom pogledu, ured-
 ništvo je propustilo da se postara, da
 niko od naših ljudi ne može ni posum-
 njati u čistu, neplemensku tendenciju
 članka, pa da to na neki način i u sa-
 mom članku po stoti put istakne. Ali
 kad je već gosp. prof. Serko — a vo-
 rovatno nije on sam — osetio potrebu
 da se ograđuje on našeg izlaganja u
 ime Ljubljane i jednog dela naroda —
 kod kojega mi u ovim stvarima ne po-
 znajemo i ne priznajemo razlike —,
 onda neka nam je dopušteno da ovde
 jasno i razgovetno izrekemo do kra-
 ja misao koju smo želeli i onim član-
 kom propagirati a to je: Kao što tra-
 žimo da se reduciraju medicinski fakul-
 teti i prilagode narodnim potrebama
 i državnim sredstvima u ovom času,
 isto tako tražimo da se to učini i u
 svemu ostalom, pre svega što se tiče
 prosvete i velikih škola. I u tome to-
 ku ideja, tražimo, naprimet, da se za
 tehničku višu školu, ili za tehnički
 fakultet, ili, da se za trgovačku ili in-
 dustrijalnu višu školu, uzme u obzir
 pre svega Ljubljana, i uopšte Sloveni-
 ja, jer je ona industrijski najrazvijenija
 pokrajina Jugoslavije. Držimo da je
 to dosta otvoreno i jasno rečeno, te da
 će i gosp. prof. Serko uvideti do čega
 je nama upravo stalo.

P. S. U ovom času primamo list
 g. prof. Serka, sa jednim člankom u
 kojem on — mnogo stvarnije nego u
 »Slovenskom Narod« — iznosi svoje
 stanovište u ovom pitanju. Mi ćemo se
 na celu stvar, koja je od naročite važ-
 nosti za naš narod vratiti u prvim bro-
 jima druga knjige »Nove Evrope«.

orijentirani listi so sprejeli to giba-
 nje z očito nevoljo, dočim so drugi,
 ki so si ohranili objektivnost in ki
 prav pojmujejo pomen idealistične
 sile za javno življenje, izrekli so-
 glasno svoje odobravanje za odkri-
 tosrčno menjeno akcijo.

»České Slovo« se je izreklo
 proti idealističnemu gibanju, čenur
 se ni čuditi, ker je organ stranke, ki
 je sestavila svoj program, pod vpli-
 vom Marxove materialistične filozo-
 fije in tiči sredi razrednega ma-
 terialističnega vrvenja. Glasilo nacij-
 onalne mladine »Zitfekt«, izjavja, da
 baš ta stranka je živ dokaz,
 kako se širi epidemija, proti ka-
 teri se hočejo s svojo akcijo bo-
 riti. V številki, v kateri se roga
 idealistični mladini, prinaša posne-
 tek iz govora svojega voditelja, se-
 natorja Klotišča, ki je rekel: Zame
 je dobra vsaka zunanja politika, ki
 našim ljudem zagotavlja večji kos
 kruha. Vsaka zunanja politika, ki bi
 dajala ljudstvu manjši kos kruha, bi
 bila slaba. Te besede zadoščajo za
 dokaz vsakemu, ki zna misliti, kako
 socijalistično pojmovanje življenja
 temelji na filozofičnem materializmu.
 List pravi dalje, da prav s to filozo-
 fijo ne soglašajo in izreka prepričanje,
 da ne vzzajajo državljani, ki bi pola-
 gali ideale nad zagotavljanje gmo-
 tne blagostanja. Zato zbiramo vse
 one, ki hočejo, da se naše ljudstvo
 vrne k idealizmu, od katerega ga
 odvračajo proroki razrednega so-
 vrstva in strankarstva. V krog ide-
 alistične smeri st. pajo legionarji, li-
 terati, visokoškolski profesorji, po-
 litiki, dijaki, uradniki, delavci z duhom
 in roko.

Vidi se, da se že prikazujejo
 obrisi dveh taborov, temelječih na
 nasprotnih si življenjskih nazorih
 idealistične in materialistične filo-
 zofije. Verujemo, da prevlada vse te-
 žkoče in da končno zmaga idealizem.

Priporočamo v razmišljanje če-
 ško idealistično smer. Položaj med
 nami Jugoslovenci je tak, da potre-
 bujemo prav krepko podprto in raz-
 vito idealistično smer. Kajti za kos
 inozemskega kruha se ne odrečemo
 ne Primorja ne Koroške in še marsi-
 česa drugega ne.

Pristopajte k „Jugo- slovenski Matici“!

Le ljubezen in bratstvo osvobojenih
 bo dala zarobljenim moč, da pre-
 našajo svojo usodo, dokler ne zasije
 zarja svobode tudi njim.

Neizmerno sem bil vzradočen
 nad učinkom svojega kratkega go-
 vora. Z največjo napetostjo mi je
 sledilo vse občinstvo. Mnogi so mi
 pozneje izrazili svoje veselje, da so
 me kot Slovenca popolnoma raz-
 umeli. Predstavili so me mnogim da-
 mam in gospodom, vse se je zanimalo
 za naše razmere in vse se je čudilo,
 da se tako vrlo razumemo. Dame
 so vpraševale, kako deluje naše na-
 rodno ženstvo, in jaz sem seveda
 hvalil njegovo požrtvovalnost. Za-
 pazil sem, da smo Slovenci še na
 dokaj dobrem glasu, čeprav menda
 ta glas v Beogradu že pojema.

V živahnem razgovoru, v kate-
 rem se je nahajala vsa družba, so
 vrle študentke in študenti začeli po-
 nujati različna okrepčila. Videlo se
 je, da se je zbral najboljši svet iz Su-
 botice in da je slavnost izborna
 uspešna. Bili so zbrani prav zanimivi
 tipi, dosti prikupnega, ljubkega,
 vpludnega ženstva, a tudi dosti do-
 stojanstvenikov, ki si jim bral z
 obrazov inteligenco in energijo.
 Končno so zaplesali »kolo«, nakar
 se je družba začela počasi razhajati.

(Dalje prihodnjik.)

Darujte v nedeljo za neodrešene brate!

Dr. R. Kušej:

V Bački in Sremu.

(Dalje.)

Ze pred določeno uro se je na-
 polnila slavnostna, okusno okinčana
 dvorana z najizbranejšim občin-
 stvom. General na čelu častniškega
 zbora, zastopniki civilnih oblasti, na-
 rodno ženstvo, profesorski zbor,
 mladina, vse je bilo v izrednem sve-
 čanostnem razpoloženju. Na posebni
 mizi je bil postavljen kolač, poleg
 njega stekleničica vina in velik kro-
 nik neke sladke, iz pečene pšenice
 napravljene jedi. Točno ob pol 11.
 je zasvirala vojaška godba vse tri na-
 rodne himne, nakar je protopop Mar-
 ko blagoslovil in razrezal kolač. In
 podelil končno blagoslov vsemu na-
 vzočemu občinstvu. Meni je prepro-
 sti, a pomembni slovanski obred sil-
 no ugajal: mlada fakulteta je na sta-
 ri, že od naših pradedov upeljani na-
 čin sprejemala prvokrat v svojih
 prostorih odlične goste ter jim izre-
 kla dobrodošlico. V obliki kruha, vi-
 na in pšenice je pokazala, da hoče
 biti vsem, ki se zatečejo k njej, dobra
 mati in vzgojiteljica in jim nuditi du-
 ševne hrane v obliki naobrazbe,
 omike in plemenitosti srca, kajti le
 plemenito srce je gostoljubno.
 Po obredu je poveljujoči gene-
 ral v Subotici g. Ivan S. Pavlovič v

imeni prestolonaslednika-regenta z
 gorkimi, preprostimi, a prepričeval-
 nimi besedami pozdravil predvsem
 akademsko omladino in profesorski
 zbor; naglašal je njih vzvišeni po-
 klic in izbrano nalogo, ki jim je po-
 verjena v izvršitev, ter poudarjal,
 da sicer ni politik, ampak vojak, in
 da mu pravi pošteno vojaško srce,
 da mora ljubezen do naše krasne in
 mogočne otačbine premagati vse
 ovire in končno združiti vse sile v
 eno samo močeno falango, ki bo
 šele dogradila delo naših osvoboditel-
 jev in nam donesla solnce srečne
 bodočnosti.

Govor generala je bil resno-
 slovesen; imel sem občutek, da ho-
 če povedati nekaj, kar mu je na sr-
 cu, napram občinstvu, ki bo za nje-
 gove besede dovzetno. On pač do-
 bro ve centil žrtve, ki jih je prinesel
 narod za svoje osvobodjenje, in holi
 ga, da so se te žrtve tako hitro poza-
 bile in da se pri nas tako slabo ceni
 zarja zlate svobode. Prepričan sem,
 da smo ga vsi razumeli, kakor je
 želel, in da bo vsak, ki ljubi svoj rod
 in svojo domovino, njegov apel upo-
 števal.

Sledil je govor gospoda dekana,
 ki je po običajnem srčnem pozdravu
 posvetil svoja izvajanja pojmu in no-
 menu »kulture«. Trdil je, da je zrcalo
 vsake kulture organizacija in da je
 ona kultura naljajca, koje moč se ka-

že v najtrdnjejši organizaciji. Prva
 naloga kulture, ki jo imamo širiti, je
 po njegovem mnenju organizacija drž-
 ave, da postane ta čil, zdrav, duše-
 ven mehanizem. Teorija in znanstvo
 zanj kot taka ne pomenjata bistva
 kulture, kar se kaže na slavnem
 Tolstemu, ki je gotovo velem kot
 filozof in poznavalec življenja, kole-
 ka ideje pa niso bile organizatorične,
 ampak za človeško družbo raz-
 krojene. V zdravem organizmu naj
 iščemo svojo zadačo in spas za do-
 movino, tako približno je končal.

Zame in za marsikoga drugega
 ima sicer kultura višji pomen, kakor
 ustvarjati zgolj organizacijo, zame
 pomeni tudi neko etično, ne samo
 na zunan se uveljavljajočo veličino.
 Zato z g. dekanom o obsodbi Tol-
 stega ne moremo soglašati, kajti ra-
 vno v njegovih delih občudujemo v
 prvi vrsti kulturo srca, globokega in
 čutnega, kulturo usmiljenja in ljub-
 bezni do bližnjega, ki je globoko
 vkoreninjena v srcu ruskega nara-
 da. In ta stoji zame v marsikem višje
 kakor kultura knjig in organizacije
 zunanje sile. In prav ta kultura srca
 je globoko zasnovana tudi pri nas
 Jugoslovenih. Ravno ona, zgrajena
 na ljubezni in bratstvu, bo premaga-
 la, to je moje globoko prepričanje,
 vse sedanje težkoče; ona nas združi
 v novem domu in nam bo zvezda
 vodnica do boljših časov.

Organizacijo pozdravljam na
 gospodarskem polju in na polju
 obrambe proti zunanjam in notra-
 njim sovražnikom. A v etičnem smi-
 slu sem najbolj kulturni takrat, ka-
 dar sem povzročil svojemu bližnje-
 mu iz nesebičnega nagiba trenutke
 sreče, to je, kadar sem storil kaj do-
 brega in čutim sam nad tem zado-
 ščenje. In ta kultura mora po mojem
 mnenju stati pri vseh vzgojiteljih
 mladine na prvem mestu, kajti po
 njej se mora ravnati vse drugo.

Gotovo pa gospod dekan te strani
 kulture ni hotel omalovaževati,
 ampak je imel pred očmi pač prvo
 potrebo naše države, in ta potrebuje
 v istini sedaj najbolj zdrave in trdne
 organizacije.

Po pozdravu zastopnika nauč-
 nega ministra g. prof. Vulića iz Beo-
 grada sem se priklasil še laž h
 kratki besedi, dasi mi razpored slavn-
 nosti ni bil poprej prav nič znan.

Izrazil sem čestitke naše ljub-
 ljanske univerze ter v kratkih stav-
 kih poudaril veselje, da sem smel
 izpod snežnega Triglava pohiteti v
 bogato Volvodino med osvoboditelje
 Srbe, da jih zagotovim odkritega
 nerazdružnega bratstva in prosim
 za njih neomajno ljubezen in skrb za
 nas Slovence, ki smo najbolj prizade-
 ti no vojni, ker skoraj polovica naš-
 ih bratov ječi pod tujim robstvom.

Pismo iz Prage.

V Pragi, 12. marca.

Čehoslovaška republika v sedanjem času pač nima razlogov, da bi se ogrevala za »energično« politiko zapadnih protektoratskih veselil. Češka javnost spremlja z razumljivo hladnostjo intervencijo, okupacijo in prisilne odredbe proti Nemčiji. Pa da je beseda o mobilizaciji, toda trezni ljudje, ki jim je znano stanje državne blaginje, se prijemljejo za glavo in začudeno vprašujejo, kam vse to vodi? Razumljiva je nervoznost zapadnih hazardistov, ki živijo od rente in komaj čakajo, da izsejajo nove milijarde iz Nemčije. Toda vprašanje je, če bo okupacija ali nova vojna prinesla toliko zlata, da bi se mogli po njem valjati izletniki v Battignolu in boulognskimi gozdovi. V veliko treznostjo vprašuje »Tribuna«, če bodo mogli in znali francoski vojaki v Düsseldorfu graditi porušene hiše v opustošenih francoskih krajih.

V času, ko zapuša dr. Engliš finančno ministrstvo, ker ne more najti načina, da bi vzdržal ravnotežje proračun, ki izkazuje dnevno vedno večji deficit, obseja češka javnost vse ono, kar se dogaja na zapadu. Še bolj energično pa zavrača vsak poskus gotovih domačih ljudi in zapadnih veselil, ki hočejo zagnati republiko v nevarno in nevarno avanturo, ki nima ne smisla in ne konca.

Poskusi intervencije niso imeli do sedaj v čehoslovaški republici nobenega uspeha. Dr. Beneš je imel do sedaj dovolj moči, da se je uprl vsem nagovarjanjem. Ogromna večina češke politične javnosti poudarja s posebnim zadovoljstvom dejstvo, da se je republiki posrečilo priti z viharne morja v zavetisce, iz katere ne sme več. Kakor ni storila tega napram Rusiji, tako ne bo storila niti napram Nemčiji.

Češka politika je politika miru. O tem je govoril dr. Beneš dovolj jasno v svojem zadnjem eksponatu. Toda to še ni zadosti. Ko so pred par dnevi znani rusofilski listi oduševljeno pozdravljali Kronstadta in pisali o dolžni pomoči upornikom, da morejo zrušiti moskovski režim, je dr. Beneš porabil to priliko in jim odgovoril kot državnik demokratske države in kot človek. Rekel je dobesedno: g. senator Heller je o naših odnošajih z Rusijo rabil besedo »re-agresivni«. To je nuanca vredna sta-

rega režima. Da ne bo nesporazumljenja, se moramo ogibati takih nuanč in reči odprto, da nismo intervencionisti t. j. rad bi interveniral, toda s kruhom, blagom in delom.

Kar velja za Rusijo, bo veljalo tudi za Nemčijo.

Čehoslovaško republiko morjajo popolnoma drugi problemi. Prehrana ljudstva, večni deficit, slovaško vprašanje: to so problemi, ki so vsak dan bolj zapleteni, izgledi na izboljšanje pa niso taki, da bi mogel človek prosto dihati. Izvzeti so le velekapitalisti, ki se morejo vsaj začasno imenovati srečne, ko je odšel Engliš na oddih. Z Englišem so odšli tudi predlogi za nove davke, ki bi precej močno zadeli kapitaliste.

Kar se tiče tega vprašanja, je najbolj čudno stališče narodnih demokratov, takozvane praške skupine. Ti so podkopali teren pod Englišem, ki je sam narodni demokrat.

Socijalna demokracija, ki je edina energično podpirala dr. Engliša, hoče vsled njegovega odstopa napraviti vladno krizo. V večini, na katero se ozira sedanja uradniška vlada, so socialisti brezdomno prvi faktorji in se lahko zgodi, da ostane vlada lepega dne brez večine in mora odstopiti.

Kongres levica, ki bi se moral vršiti v marcu, je preložen in kdo ve, če se bo sploh kdaj in tako vršil, kakor je bil zamišljen. Dogodki v Rusiji gotovo ne bi pripomogli levčarskim voditeljem, da bi privledli stranko v tretjo internacionalo. Sedanja socijalna demokracija karakterizirajo neinformiranost, neodločnost in zmedenost. To velja za vse socijalno demokratične frakcije. Cepitev še ni končana. Levica ne ve več, kaj hoče: enkrat je radikalna, potem oportunistična, komunistična in državotvorna v starem smislu.

Razkol, ki je privedel socializem v krizo, ima še druge posledice. Delavci izstopajo iz organizacij, ne plačujejo članarine in so brez discipline. Stranka, ki je brez moralne in materialne podlage, se nagiblje vedno bolj v demagogijo in anarhijo. Meščanski krogi se tega veselijo, pozabljajo pa, da organizirana stranka ni tako nevarna, kakor pa je nedisciplinirana masa, ki ne vstvarja, ampak uničuje. St. K.

Sokolstvo!

II. pokrajinski zlet Jugoslovenskega Sokolskega Saveza v Osijeku.

Na zadnji seji odbora Saveza dne 26. februarja t. l. je bilo dokončno sklenjeno, da se vrši II. pokrajinski zlet Jugoslovenskega Sokolskega Saveza letos v dneh 27., 28. in 29. junija v Osijeku.

Udeležba na tem zletu je obvezna za sokolske župe: Osijek, Zagreb, Bjelovar, Banjaluka, Tuzla, Beograd in Novi Sad.

Te župe morajo pokazati v Osijeku svojo moč tako po številu članstva sploh kakor po številu in pripravljenosti na telovadbi posebej. To je njihova moralna dolžnost, od katere jih ne more nihče oprostiti.

Vse ostale župe pa pozivljamo, naj sodelujejo na tem zletu po možnosti polnoštevilno — posebno na javni telovadbi in na tekmah morajo biti zastopane po najčistnejši udeležbi vseh oddelkov svojega članstva!

Od Maribora do Osijeka je le kratko razdobje; a jasno in neovržno mora pokazati razširjenost umovanja in dek našega Sokolstva; nazorno se mora pokazati razširjenost umovanja in poglobitev sokolske misli; izražena mora biti mladostna, nezmagljiva njena sila; osijski zlet mora značiti mogočen korak naprej v našo bodočnost, biti mora strog in zmogovit preizkus vse naše moralne in materialne snage

Politične vesti.

== Jugoslovenska demokratska stranka v Laškem. 14. t. m. se je vršil v Laškem občni izbori krajevnih organizacij JDS, na katerem je bil izvoljen nastopni odbor: predsednik dr. Fr. Roš, podpredsednik notar Avgust Drukar, odborniki Ivan Slavec, Nina Drobničeva, Milan Pleševič, Milan Brinšek, Karl Geisselreiter, Josip Osolin, Jos. Puncer, Jos. Čilenšek, Al. Zupančič in dr. Arnold Pernat. Glede občinskih volitev se je sklenilo, da nastopi stranka v trgu s svojo samostojno kandidatsko listo. Na občnem zboru, katerega se je udeležilo okoli 100 demokratov, so se izrekle tudi simpatije za naše neosvobodene brate.

== Trgovska pogajanja s Italijo. Iz Beograda poročajo, da se bodo takoj po velikonočnih praznikih sestali naši in italijanski delegati v kakem omejenem mestu v svrhu trgovskih pogajanj.

== Zemljoradništvo in ustava. Poslanec Mihailo Avramović je izjavil v ožjem ustavnem odseku, da bo njegova stranka glasovala za ustavni načrt in da noče pred tem podati nobene izjave, ako pride njegov klub do spora-

zuma z vlado glede vprašanja agrarne reforme. V določenem slučaju bo razložil pred glasovanjem svoje stališče, zakaj glasuje za ustavo. Pri členih o agrarni reformi bo njegov klub glasoval proti.

== Muslimani in vlada. Dne 17. t. m. so dospeli v Beograd bivši predsednik bosanske vlade dr. Srškić, da prisostvuje pogajanjem z muslimani glede vstopa v vlado. Mnogo se omenja kot kandidat za predsednika bosanske vlade dr. Peleš, poleg tega pa tudi dr. Jojkić. Muslimani bi imeli dobiti po-verjenstvo za notranje stvari.

== Socialističen kongres v Beogradu. Dne 24. marca bo v Beogradu socialistična konferenca, na kateri se bodo zedinile vse socialistične frakcije v Jugoslaviji. Že na mednarodnem socialističnem kongresu na Dunaju so se delegati obvezali, da bodo delovali za to ujedinenje.

== Dr. Skaberne v Beogradu. Vodja poverljenstva za prosveto v Ljubljani dr. Skaberne je bil dne 16. t. m. sprejet od ministra za prosveto,

kateremu je poročal o prosvetnih razmerah v Sloveniji.

== Iz demokratskega kluba. Demokratski klub je dne 16. t. m. popolnoma razpravljal o sporazumu s muslimani. Po poročilu ministra Kumanudija so razni govorniki govorili večinoma za sporazum. 8 strani vlade se smatra znesek 255 milijonov dinarjev za socialno pripomoč za 15.000 begovskih družin.

== Duhovniki s plačili drž. uradnikov. V letošnjem proračunu ministrstva za vero je predvidena reforma, po kateri naj bi se vsi duhovniki zanažili z državnimi uradniki tako, da bi dobivali plače kakor ostali uradniki, državi pa bi se v to svrhu plačevalo takse za verske obrede. Ta načrt se sedaj izdeluje v podrobnostih ter bi bili po njem duhovniki vseh konfesij plačani sorazmerno po svoji šolski kvalifikaciji. Kot početne plače bi dobivali duhovniki z vseučiliško izobrazbo plačo letnih 2.000 dinarjev, napredovanje pa bi se uređilo z ozirom na službena leta in delo, ne samo versko, temveč tudi narodno. Za duhovnike brez vseučiliške kvalifikacije in z nekoliko redovniško izobrazbo se predvideva posebna plača, ker se smatrajo kot nižji svečeniki. Kar se tiče plač, ki so jih duhovniki imeli dosedaj in ki so jih sami zbirali, se definitivno odkazuje državi blaginji, vendar pa z nekaterimi bistvenimi izpremembami. Višina cerkvenih taksi, ki se bodo državi plačevala, se bo pobirala kot nekak osebni davek ter bi se imela posebej določiti v finančnem ministertvu. Povodom razprave o proračunu se je radi tega pričela večeraj prva preljudna konferenca zastopnikov ministrstev za vero in finance. Razen tega se v tem načrtu predvideva ureditev redovniškega vprašanja. Kar se tiče velikih samostanskih imetij, jih bodo tudi nadalje upravljale samostanske uprave, vendar na tako, da se bodo vsi dohodki teh imetij po odbitku režijskih stroškov stekali v državno blaginjo. To velja tudi za katoliška imetja in slične ustanove ostalih konfesij.

== Odkod dobiha Stjepan Radić denar? Ameriški »Narodni list«, ki ga izdaja neki Francesco Zotti Italijan iz Kotora, je priobčil v svoji številki od 24. decembra 1920 Radićevo potrdilo o sprejemu 300.000 K. ki mu jih je poslal omenjeni Zotti za protidržavne svrhe. Ker pa je Radić prebrisan in ker noče nikdar škodovati samemu sebi, dostavlja v svojem poročilu, da si je njegova žena »izposodila« 450.000 K. za politične brošure in za politična potovanja, manjši del tega posojila pa je namenjen za njegovo Slovensko knjigarno v Zagrebu. To je dostavil zato, ker mu je Zotti dolžan še 6.000 dolarjev, ki so jih nabrali Amerikanci za »preganjanje« in siromasne Radića. Kakor pa poročajo »Riječ iz Newyorka, bo moral Radić še dolgo čakati na onih 6000 dolarjev, ker jih je Zotti »začasno« spravil v svoj žep, čeprav je bil denar nabran izključno le za Radića.

== Tirolski plebiscit za združenje z Nemčijo. Z Dunaja poročajo, da je Tirolska deželna vlada odstavila na 24. t. m. plebiscit za združenje z Nemčijo. Državna vlada na Dunaju je zaprosila tirolsko vlado, naj bi se ta plebiscit ne vršil z ozirom na zunanje-politični položaj, toda poslanci tirolskega deželnega zbora so odgovorili, da bo plebiscit le informativnega značaja.

== Ameriški demeti. Iz Washingtona poročajo: Odsek za mornarico uradno dementira, da bi bila vlada kdaj nameravala osredotočiti ameriško mornarico v Tihem oceanu.

== O ljudskem šteju v Češko-lovaški. Češki ministri predsklad dr. Černy je po izvršenem dnevnem redu senata odgovoril na nujne interpelacije zaradi prestopkov pri ljudskem šteju. Izjavil je, da so doleže pritožbe od češke in nemške strani; v pretežni večini so bile neutemeljene. Dosegel se je smoter ljudskega štetja, da se dožene objektivna resnica. Uspeh ljudskega štetja bo podajal verne slike resničnih razmer. — Debate o tem so se udeležili zastopniki vseh čeških in nemških strank. Češki govorniki so se pritožili zaradi nemškega terorja proti Čehom v pokrajinah z mečanim prebivalstvom in so izjavili, da se Nemcem ni še nikoli tako dobro godilo kakor sedaj v češkoslovaški republici. — Nemški socialdemokrat senator Polach (?) je ponovil pritožbe Nemcem in izjavil, da se ni čutili da se Nemci izvedli zasebno ljudsko štetje. Neupamtno je, nadalje netil narodno sovraštvo. On stoji na stališču sprave narodov in protestira proti izreku, da je dovoljeno vse, če gre za blaginjo države in naroda.

== Akti o vzrokih svetovne vojne. »Arbeiter Zeitung« poroča iz Berlina, da so v zunanjem uradu pregledani akti o vzrokih svetovne vojne. Prvi zvezek obsega dobo 1873—1901. Delo bo izšlo v 15 zvezkih tekom leta.

== Francozi prepovedali »Simplifica-simuz«. »Echo de Rhine« poroča, da je francoska porenjska komisija prepovedala v zasebnem ozemlju »Simplifica-simuz« za dobo treh mesecev.

== Briand o kazenskih odredbah napram Nemčiji. Odgovarjajoč na interpelacijo je odvrnil ministrski predsednik Briand: Čeprav londonska konferenca ni prinesla rešitev vseh vprašanj, se more ugotoviti, da vzhrajo zastave Belgije, Anglije in Francije na demnem bregu Rena in tako kažejo voljo zavezništva, pripraviti Nemčijo do tega, da izvrši svoje obveznosti. To ima moralni učinek ne le pri zavezniških in na drugem bregu Rena, marveč po vsem svetu. (Živahno odobravanje).

Zavezništvo so odredili kazenske odred-

be soglasno sprito izjav dr. Simonsa, ki so se potem še poostrele. Nemška delegacija v Londonu je bila uverjena, da se zavezništvo ne bodo mogli sporazumeti glede kazenskih odredb in gojili so zahrbtno misel, da bodo vojaki zavezništva sprejeti z uporom nemških delavcev. Ti pa so vedeli, da smo prišli zahtevati obveznosti in da so kazenske odredbe potrebne. Treba je zbuditi Nemčiji vtis, da so ostali zavezništvi edini in da bodo izvršili kazenske odredbe, kakor hitro se pokaže zla volja Nemčije. Le potem bo Nemčija pokazala svoje presenetljive pomožne viře. Treba je spomniti na to, da so takoj po

Telefonski in brzojavna poročila.

ČEHOSLOVAŠKI PROMETNI MINISTER V BEOGRADU.

—d Beograd, 17. marca. Čehoslovaški minister za promet namerava priti o Veliki noči v Beograd ter se ob tej priliki pouči o naših prometnih razmerah, pri čemer se bodo razpravljala gotova vprašanja, ki interesirajo obe državi.

VPRAŠANJE BAROŠA.

—d Beograd, 17. marca. Pres-biro poroča preko Trsta, da je po vestih iz Rima razvidno, da se italijanski službeni krogi drže zelo rezervirano glede rešitve vprašanja luke Baroša in Delte. Vendar pa se doznava, da se italijanska vlada bavi z mislijo, da bi sprejela stališče Rečanov, ali bolje rečeno nekaterih oseb na Reki, naj se združita z reškim pristaniščem Baroš in Delta ter postavita pod nadzorstvo posebne zveze narodov, v kateri bi bile zastopane Italija, Jugoslavija in reška država, eventualno tudi vse one države, ki bi se posluževale reškega pristanišča. V ta namen bi v kratkem imeli priti na Reko Ulini. Dan sestanka komisije za določitev meje reški državi še ni določen. More pa se reči, da želita obe državi, da bi omenjena komisija kmalu pričela z delom, pri čemer bi mogla reška država izraziti svoje mnenje kot direktno prizadeta država.

VPADI BOLGARSKIH ČETAŠEV.

—d Beograd, 17. marca. Rumunska vlada je na ozemlju v širini 40 kilometrov ob rumunsko-bolgarski meji proglasila obsedno stanje radi vpadov bolgarskih čet.

KONČANA STAVKA NA GRŠKEM.

—d Beograd, 17. marca. Dne 17. t. m. je prenehala stavka na grških železnicah. Tega dne se prične redno poslovanje inspektorata v Skoplju. Dovoljeno je ponovno prevažanje potnikov, prtljage in blaga v Solun. Železniški promet se s 17. t. m. zopet vzpostavi z grško kraljevino, o čemer se interesenti obveščajo.

VAŽNA KONFERENCA V RIMU.

—d Rim, 16. marca. Kakor poročajo listi, se vrši koncem marca zborovanje zastopnikov vseh držav, ki so nastale na ozemlju bivše avstro-ogrške monarhije. Razen italijanskega delegata, ki bo predsednik zborovanja, se udeležijo zborovanja še zastopniki Avstrije, Češkoslovaške, Poljske, Madžarske in Romunije. V Portorose bo najbrž 15. aprila konferenca, ki se je udeležijo tudi zastopniki antante in na kateri se bo razpravljalo o tem, kako bi se dalo Avstriji praktično pomagati.

MADŽARSKA NI POVABLJENA V RIM.

—d Budimpešta, 17. marca. Madžarski korespondenčni urad javlja: Poročila dunajskih listov, po katerih so se pogajanja v Brucku bavila tudi z vprašanjem, da se Madžarska udeležijo konference v Rimu kot polnopravna, so neutemeljena. To vprašanje se v Brucku ni omenjalo niti z eno besedo. Vrh tega je bilo madžarski vladi že pred dalje časa sporočeno, da ne bo povabljena h konferenci v Rimu.

NEMŠKE PRIPRAVE ZA PLFBI-SCIT V SLEZIJL.

—d Pariz, 17. marca. Francoski poslanik v Berlinu Charles Laurent je bil pooblaščen, ukreniti pri nemškem ministru zunanjih poslov vse potrebno, da protestira proti zbiranju čet na gornjeleski meji in opozoriti nemško vlado na to, da bo odgovorna za vse morebitne izgrede, ki bi nastali radi tega.

AVSTRIJSKO VPRAŠANJE.

—d London, 17. marca. »Times« piše, da so se zadnje dni v zakladnem uradu vršili sestanki fin. strokovnjakov zavezniških držav, da se posvetujejo o prošnji avstrijskega državnega kancelarja in njegovih ministrskih tovarišev, kako bi se odpomoglo Avstriji v njenem težavnem položaju. Govori se, da je po mnenju angleške vlade potrebno, odvezati Avstrijo predvsem od vseh zastavnih obveznosti, katere jo obremenjujejo na podlagi obnovitvenih določb mirovne pogodbe. Z druge strani doznava omenjeni list, da so francoski in italijanski strokovnjaki pripravlje-

porazu Nemčije moške, ki so se bali, da bi jim kdo očitel njih imperializem, izkušali rešiti svoje privilegije in podjetja in da so si prizadevali udeležiti se v vseh industrijah po vsem svetu, dočim so govorili o obubožani Nemčiji. Lažniva Nemčija je poizkušala dobiti privolitve, računajoč na neslogo zavezništva. Nemčija je trdila, da ne more dobavljati 800.000 ton premoga na mesec, pa je pridrla po ultimatu 2 milijona ton. Na zadnji londonski konferenci je Nemčija zaradi pretne ultimata sprejela obveznost obrokov za prvih pet let in s tem priznala, da more izpolniti svoje obveznosti.

ni le v toliko, da se zastavne obveznosti za nekaj let odložijo. Z angleške strani pa se poudarja važnost, naj se aktivna Avstrija oproste vseh bremen, da se bodo mogla uveljaviti v trgovini. Iz pravkar navedenih razlogov se je izkazalo, da se bo mogel izdelati le pogojen načrt. Angleška vlada je pripravljena, posredovati pri zvezi narodov, da se glede Avstrije uporabi načrt Tyra Meutensa.

OMEJEN PROMET NA MADŽARSKEM.

—d Budimpešta, 17. marca. Z ozirom na zmanjšano produkcijo premoga med velikonočnimi prazniki se promet na južni železnici od 24. do 30. t. m. omeji.

RUSKO - ANGLEŠKA TRGOVSKA POGODBA.

—d London, 17. marca. Rusko-angleška trgovinska pogodba stopi tedaj v veljavo, če se izpolnijo te-le določbe: 1. obe državi se obvezata opustiti vse sovražnosti in vsa propagando proti drugi državi. Posebno se obveže še Rusija, da ne bo pomagala in podpirala indijskih in afganistanskih plemen, če bi ti pričeli s sovražnostmi napram Angliji; 2. državljanom obeh držav se dovolj povratek v domovino.

—d London, 16. marca. Danes podpisana rusko - angleška trgovinska pogodba je do sklepa splošneva miru provizoriznega značaja. Stopi takoj v veljavo. Obe državi se obvežeta, da odstranita vse zapreke za trgovino in ladjeplavlbo da prenehata s sovražno propagando, da ukinita blokado in vzpostavita pošto in brzojav, kakor je bilo to leta 1914.

BORBA PROTI BOLJŠEVIKOM V RUSIJL.

—d Moskva, 17. marca. Sovjetska vlada je razglasila, da se onim vojakom v Kronstadtu, ki bi takoj položili orožje, ne bo ničesar zgodilo. Snoči je bilo iz Kronstadta slišati močno streljanje s strelnicami.

—d Moskva, 17. marca. Rdeče čete v Kronstadtu so zahtevale, naj se voditelji vstaje podvržejo določbam sovjetske vlade in naj odrede demobilizacijo. Dobile so odgovor, da bo vsak vojak, ki bi zahteval demobilizacijo, takoj ustreljen. Kmeti iz petrograjske okolice, ki so jih pritegnili k transportni službi, baje radevolje in z veseljem izvršujejo svojo nalogo. — Na finski obali se opaža živahnejše gibanje belih gardistov, ki jim povečujejo caristični častniki.

—d Pariz, 17. marca. Kakor se poroča iz Londona, javlja Reuterjev urad, da so po brzjavici iz Batuma boljševiki zavzeli georgijsko mesto Koti ob Črnem morju. Štiriindvajseturno premirje, sklenjeno med Georgiji in boljševiki, je danes poteklo. Georgijske čete nadaljujejo boj.

—d Kodani, 17. marca. Kakor javlja »Politiken« iz Helsinkij, so potrjujejo vesti, da drži v Petrogradu vse delavstvo s kronstadtskimi revolucionarji. Tudi petrograjske čete niso več zanesljive. K upornikom je prestopil 561. polk v Krasni Gorki.

ANTANTA IN NEMCIJA.

—d Pariz, 17. marca. Ministrski predsednik Briand je v zbornici izjavil, da spominja navzočnost entetnih čet v Ruhru, Dulsburgu in Düsseldorfu Nemčijo na to, da se je od leta 1871 dalje nekaj zgodilo, in če bi imela navzočnost entetnih čet čemo to koriet, bi bilo to dovolj. (Poslanec vstanejo in priredijo govorniku burne ovacije). Govornik je nadalje izjavil, da bi na tem mestu red naglasil, da Francozov ne vodi sovraštvo in maščevalnost pri njihovih ukrepih. »Če izvedemo to, za kar imamo pravico«, je dejal govornik, »se nam še ne more reči, da nas vodita sovraštvo in maščevalnost. Ponavljam, da je treba dobro razumeti, da se morejo sankcije, ki so že pričelo izvrševati, ukiniti samo pod naslednjimi tremi pogoji: 1. končnoveljavna določitev odgovornosti, 2. razorožitev in 3. vprašanje vojnih dolgov«.

Iz naše kraljevine.

— Princeza Giorgje in Pavlo. Prihod prince Giorgje v Beograd daje povoda raznim kombinacijam. Nekateri sodijo, da je došel radi tega, ker se sedaj razpravlja vprašanje o prestolonasledstvu. V Beograd je prišel tudi princ Pavel, sin brata kralja Pe-

tra. Z druge strani se poroča, da je zdravstveno stanje kralja slabše. Iz pozitivnega vira pa se doznava, da ne nudi zdravstveno stanje kralja nobene grozovitega povoda za večje skrbi. Princ Giorgio je došel v Beograd vsled popolnoma zasebnih zadev.

— Za drugi sokolski pokrajinski zlet v Osljaku je kreditiralo ministrstvo prosvete 15.000 dinarjev. Mesto Osljak je votalo za zlet 60.000 K. Jugoslovenska banka v Osljaku pa je dala 250.000 K.

Seja ustavnega odseka.

— d Beograd, 16. marca. 23. seja ustavnega odbora je otvoril predsednik dr. Ničič, ki je naznanil, da sta bili ustavnemu odboru predloženi dve predstavitvi, prva po Zvezi državnih uradnikov in uslužbenec, da se v ustavo sprejmejo odredbe o uradnikih, druga pa so arhijerejskem sinodu, ki predlaga, da se v ustavo sprejme odredba, da bodi verouk obvezen predmet v vseh srednjih in strokovnih šolah po verzolpovedi. — Sledi razprava o socialnogospodarskih odredbah. — Poslanec Demetrovič (demokrat) čita prvi člen tega poglavja, ki je bil sporazumno sprejet na konferenci in ki ga je tudi vlada sprejela. Ta člen se glasi: »Država se briga, da se vsem državljanom da enaka možnost za gospodarsko usposobljenost, do katere imajo nagajen. V tej smeri bo izvedla organizacijo strokovnega pouka in uredila stalno podpiranje šolanja sposobne in siromašne dece.« — Poslanec Divac (soc. dem.) ne more sprejeti te nove redakcije, ker je zelo relativna v vprašanju, kdo je siromašen učenec, ter da bo stvar v bodoče ostala, kakor je bila do sedaj. Člen se je sprejel z večino glasov tako, kakor gori navedeno. — Člen 3. se glasi: Za vojno službo nesposobni odslužijo svoj rok na poslu, ki odgovarja njihovi moči in sposobnosti. Zakon prinese posebne odredbe o tem.« Dr. Drinković pravi, da ta člen pomeni danes stalno mobilizacijo in poudarja strašni davek, ki nastal s tem, da bodo morali služiti ne samo sposobni, temveč tudi nesposobni, za katere bi bili stroški ravno tako veliki. — Po govoru dr. Simraka, dr. Miladinovića, Avramovića, dr. Gosarja in Pavlovića se je sprejel čl. 4., kakor govori navedeno. — Člen 5. se glasi: »Država ima v interesu celine in na osnovi zakona pravico, da intervenira v gospodarskih odnosih državljanov v duhu pravičnosti in odpravljanja društvenih nasprotstev.« — Po kratki debati se je člen sprejel kakor gori navedeno. Seja se je zaključila ob 13.30 ter je prihodnja seja odredjena za jutri ob devetih.

Dr. Ivan Oražnu v spomin.

Sicut umbra dies nostri — kakor pena je naše življenje! Snodi sva se poslovala na kolodvoru v Mariboru in davi je pribrela iz Ljubljane vest, da Te ni več.

Alli si slutil, da je najino slovo zadnje? Najpoprej se mi je prožila Tvoja krepka sokolska desnica v pozdrav, skozi nanosnik so jasno zrla Tvoje poštene oči, podčrtane z junakiimi brki — in kakor da si se naenkrat premislil, si mi oprjel roko z obema rokama in v Tvojih očeh se je nekam čudno zablistalo. Mene je spreletelo in gledajočemu za odhajajočim vlakom mi misel ni hotela kreniti na vaskdanja pota, marveč se je zgubljala nekam v neznano...

In danes Te ni več! Sredi dela, sredi skrbi za tako odgovorne posle, kot Ti jih je izročilo zaupanje Tvojih kolegov in zaupanje Beograda, je priplul smrtni angel in Ti lahkonno zatnil oči. Nisi hotel ostati pri prijatelju, ki Te je vabil in prosil, vleklo Te je na Tvoj zeleni hrib, da tam zaspiš. Kako turobno bodo zatuli Tvoji štirinožci, Luka in Boji! Komu se bo od zdaj klajnal Tvoj pisani krivokljunec Jaka in pred kom bo skakljala dolgoropka Katka?

Kot študent sem mnogo slinjal o Tebi, spoznala sva se, ko je klicala bojna tromba arabske brate na boj za svobodo, in ko je prišla svoboda in ž njó ujednjenje, se je misel in volja združila v eno in rodilo se je prijateljstvo, kot jih je malo. In iz tega prijateljstva Ti bodi poklonjena skromna krizantema v spomin.

Bilo je v burnih dnevih prevrata. Skozi Slovenijo se je valila razbita polmilijska vojska in slovensko plemo je tukrat izvršilo zgodovinsko delo: odpravilo je polmilijsko razbito vojsko preko svoje domovine in njegovo ozemlje je ostalo nerazdelano, njegovi domovi nezaparjeni. Komaj pa je bilo to delo izvršeno, je grozila zmešnjava. Ta zmešnjava se je pokazala v vsakem kotu in ne najmanjša je bila zdravstvena. Zeljno so zrla oči najmlajše generacije zdravnikov po možu, ki bi mu zaupale, ki bi se mu podredile. In obstalo so na Tebi! Tebe so dvignile na čest in Ti izročile vodstvo v zdravstvu v Sloveniji. Po prvih bojih je bil izbojevan najprej zdravstveni svet, ki je dobil pravico, da neodločuje v vseh zdravstvenih in zdravniških vprašanjih. In na čelo zdravstvenega sveta si bil izvoljen Ti. S tem je bil položen temelj sedanjemu stanju v zdravstvu v Sloveniji. S tem je zasijala nova doba za zdravstvo in zdravnike: na eni strani pameten strokovni demokratičen, na drugi zdrava tekma za usposobljenost. In čim več bo tekmecev, čim ljubejša tekma, tem več dobrih zdravnikov dobi narod.

Za hlin je bil ta razvoj prekinjen. V januarju 1919 je prišla pegavica v Ljubljano. Njena kotišča so se izsedila v vojaških bolnicah, v katerih je ta-

— Obmejne orožniške postaje. Ministrstvo za notranje stvari je odredilo, da se v vsej državi podvoji število obmejnih orožniških postaj.

— Vojna odškodnina. Pravosodni minister je 15. t. m. odredil, da imajo vsa sodišča prve stopnje in višja sodišča za vojno odškodnino pričeti z delom 1. aprila t. l.

— Kolonizacija. Ministrstvo za agrarno reformo javlja, da je za tekoči letnik kolonizacija končana. Nadaljevala se bo 15. septembra.

na zdravju škodljivo, prepoveduje, ter izjavlja, da sta ta člen in člen 11. edina člena v vsej ustavi, ki sta izključno posvečena delavskemu razredu. Konstatira, da je velik uspeh, ko se je pokazalo, da mora država res vzeti delavne moči v svojo zaščito. Predlagani člen se mora popolniti še z odredbo o domu, da je država dolžna istotako regulirati tudi vprašanje minimalnih plač najemnih delavcev in vprašanje delavnega časa. — Poslanec Pavlovič (komunist) zahteva, da se sprejme v ustavo zaščita delavcev in delavskega zakonodajstva o zavarovanju. Po kratki debati se je sprejel člen 2. z večino glasov tako, kakor gori navedeno. — Člen 3. se glasi: Za vojno službo nesposobni odslužijo svoj rok na poslu, ki odgovarja njihovi moči in sposobnosti. Zakon prinese posebne odredbe o tem.« Dr. Drinković pravi, da ta člen pomeni danes stalno mobilizacijo in poudarja strašni davek, ki nastal s tem, da bodo morali služiti ne samo sposobni, temveč tudi nesposobni, za katere bi bili stroški ravno tako veliki. — Po govoru dr. Simraka, dr. Miladinovića, Avramovića, dr. Gosarja in Pavlovića se je sprejel čl. 4., kakor govori navedeno. — Člen 5. se glasi: »Država ima v interesu celine in na osnovi zakona pravico, da intervenira v gospodarskih odnosih državljanov v duhu pravičnosti in odpravljanja društvenih nasprotstev.« — Po kratki debati se je člen sprejel kakor gori navedeno. Seja se je zaključila ob 13.30 ter je prihodnja seja odredjena za jutri ob devetih.

krat vladal stari avstrijski duh, ki je strogo ločil vojsko od naroda. In zopet so oči iskale moža, ki bi znal pokazati, da sta vojska in narod v Jugoslaviji eno, da je vojska samo orožje naroda, v katerem ima svoj vir in konec. In zaupanje kolegov ter Tvoje pri odločujočih vojaških in civilnih oblahestih znano in priznano poštenje Te je postavilo na čelo vojaške sanitete. Skromni praktični zdravnik je postal zdravstveni šef dravske divizijske oblasti! Marikateri nezadovoljno in neverni Tomaž je zmajeval z glavo — a dejstva so potrdila račun: v najkrajšem času se je zavezila preteča nevarnost pegavične epidemije in koroska ofenziva, ki je prišla kmalu za tem, je pokazala, da je vojska in civilna saniteta v bistvu popolnoma enaka.

Tvoji uspehi so bili mamljivi. Koliko so si prizadevale vojaške osebe, da Te obdrže, Tebe pa je gnalo nazaj k civilnemu zdravstvu, kjer je bilo vse polno dela. In zgodilo se je drugo čudo: praktični zdravnik je postal šef zdravstva v Sloveniji! Da pa se zdravstvo odtegne političnemu kolebanju, se je s Tvojim sodelovanjem proglasilo za nepolitično in podrejeno zgolj ministrstvu narodnega zdravja v Zagrebu. Tako se je doseglo, kar tvori temelj sedanjim razmeram v zdravstvu namreč strokovni demokratičen in neodvisni od politične vihravosti. Ker se je to tudi v praksi izvršeno obneslo, se je pozneje vpeljalo v celi Jugoslaviji in tako smo dobili zdravstvene odseke z zdravstvenimi šefi na čelu in zdravstvenimi svetovi ob boku tudi v Zagrebu, Novem Sadu, Sarajevu in Splitu.

Kljub temu, da je poteklo že trideset let, da politične samostojnosti osvobodene in ujednjenega naroda, smo bili v Sloveniji v zdravstvu še sila nesamostojni: izza starega režima so ostali na jako važnih mestih po bolnišnicah in drugod inorodci, ljudje nenasega mišljenja in čustvovanja. Oh strani brez dela in vpliva pa so stali naši ljudje, ogumjeni nad tako svobodo. In tedaj si posegel v to gnezdo Ti, ki si se zavedal edino prave politike: naše ljudi na naša mesta! Koliko razočarani in nezadovoljni bi bili naši mladi državni prihranjenega, če bi se bilo to načelo izvajalo tudi drugod! Tako na so po čudni slepoti odgnali naše ljudi, tukaj pa niso pridobili in jih nikdar ne bodo!

Alli sedaj ob Tvojem svežem grobu ni časa ne prilike, da bi našteval vse, kjer si odločil in uspešno ravnal razvoji. Z eno besedo lahko trdim, da si popolnoma opravil našo delo, ki smo jih stali v Te! Bil si obenem vez med starejši in mlajšo generacijo zdravnikov v Sloveniji, bil tudi vedno blažena vez med Beogradom in Ljubljano. Da si to mogel biti, je bila vzrok tudi Tvoja odkrita možnost in Tvoja brezmešna poštenost.

V začetku sem rekel, da sta misel in volja med nama sklenila prijateljstvo, kot jih je malo pod solncem. Kakor so se zbirali temni oblaki nad mano, Ti si jih uzel in odvrnil. In ponovno si mi rekel ob takih prilikah, da si mi edini prijatelj, ki ga imam. In to tvoje prijateljstvo si zapечатil tik pred smrtjo: prišel si v Maribor, da mi zadnjič stisneš roko...

Pripetilo se je, da se je na dan Tvoje smrti zmotila k meni pacijentinja, ki je imela ob istem času kot Ti hude srčne napade, v katerih je izgu-

Oporoka brata dr. Oražna.

Ni se še polegel naval prve ljute bolesti ob smrti našega starost dr. Oražna, že oskranjalo nasprotje Sokolstva njegove grob in kujejo iz njegove oporoke svoj — politični kapital! Sramota je za vse Slovence, da imamo take hijene med seboj! »Novi Čas«, podvljano glaslo klerikalcev, piše, da so »Sokol pričaokovali vsaj en milijoneček za Sokolski dom, dobili pa niso nič... Med Sokoli je opaziti zaradi tega veliko razočaranje.«

Bratje, ki so stali dr. Oražnu prav blizu, vedo povedati, da je res imel namen izpremeniti in popolniti svojo oporoko. Velikokrat je govoril o tem in lasno označil svoj načrt. A prehlata ga je smrt! Aso se da plemenitost stopnjevat, bi bila druga, končna Oražnova oporoka plemenitela od prve. Tada ostalo le tako, kakor je prvotno došlo. In to ni nikomur na škodo, temveč bo v korist vsemu narodu, ker ga bodo lečili zdravniki, izšolani s Oražnovo dediščino.

Resnica je, da nismo Sokoli od smrti dr. Oražna pričakovali materialnih koristi in da ni med nami zaradi njegove oporoke nikakega razočaranja. Sokolstvo je kulturna stvar, ki so mu bistvo in temelj ideje. Materializem poznajo Sokoli le toliko, kolikor ga nujno rabimo kot stvarno sredstvo za zunanje življenske pogoje in za realizacijo idej, ki prehalajo v realno življenje ter se uveljavljajo v nem. Ako bi nam Sokolom brat Oražen razen mogočnega zaleda svojega idejnega lenega značaja ostavil še kaj materialnega blaga, bi stori več, nego je bila njegova sokolska dolžnost. Nas ne boli materialna izguba — če se smem tako izraziti — ki jo za Sokolstvo pomenja njegova smrt, naš na nas bolj iznema onih dobrih krenosti in čednosti, si jih je vsebovala Oražnova markantna osebnost, ki je sedaj ni več med nami, ki pa ostane vzlic telesni smrti naša neprekinjena svollna.

Govorim tako vrlimi stitili, da me »Novi Čas« ne bo hotel (ali mogoč) razumeti. Treba je namreč vsakemu globoko in resno iskati izobrazbe, kdor hoče prav poglobiti Oražnovo oporoko. Socialno izobrazba pa donaja socialna vzgoja, ki jo

bila zaveš. »In ta mali otrok — je pokazala na spremeljajočo letno hčerko — me je vzbudil k življenju s svojim bolestnim krikom.« Ti nisi imel deteta, ki bi Ti s svojim krikom odgnal črnega ptiča, da si si ga tako želel, tudi krik Tvojih prijateljev. Te ne more več obuditi — a spomin na Te in Tvoja dela, Tvoja možatost in poštenost bo ostal neizbrisljiv v naših dušah.

Slava Ti, dr. Ivan Oražen!
V Mariboru, 11. marca 1921.
Dr. Mirko Černič.

daje svojemu članstvu Sokolstvo kot tvorba načel najširšega demokratičnega in socialno pravičnega. Sola življenja in sola Sokolstva, ki je potegnala vase brata Oražna, ga ni izobrazila le umsko, temveč mu je vzbudila v njegovem notranjem svetu tudi — srce! Tako je vzrastel iz njega Sokol, ki se je zavedal vedno in tudi v trenutku, ko je pisal svojo oporoko, da je dolžan narodu in domovini dati vse, kar je njemu ovede, ko je ustvaril lastni osebnosti trdno podlago, na kateri je živel in deloval kot zavedni sestavni del celote — naroda! Ako bi vsi, ki nekaj znajo in morejo, to tudi hoteli izkoreniti v prid bližnjiku, bi bil naš narod v resnici narod Sokolov, pa bi »Novi Čas« in ljudje, ki žive v njegovem ozračju, ne onečastili grobov naših velikih mrtvecev in ne bi oteževali dela onim, ki hočejo delati za narodovo moralno in materialno blaginjo!

Oporoko, ki jo je napravil dr. Oražen, je mogoč napraviti samo Sokol Oražen. Mi njegovi bratje to umevamo, odobravamo in podpiramo, ker vemo, da se v duhu Oražnovem, ki je živel do smrti po ukazih naplemenitelskega bratstva, omogoči izobrazba bodočih zdravnikov — prijateljev ljudstva, ki ne bodo morda obrtniki ali prodalci svezega znanja, ampak ki bodo idejni in res stvarni nasledniki svojega dobrotnika Sokola!

Nenadna smrt brata dr. Oražna nas je globoko ranila, a bila ni naše delotjubne sile. Kier se v smrt izlize eno življenje, tam se odpre vrtlec drugemu, ki hoče nam domestiti izgubo. Od grobov drž pot k novemu delu, k živemu ustvarjanju, ker v sokolskem življenju ni zastola, ni obupa, ni malodušnosti. Vsi napori naših sovražnikov so brezuspešni, a nehoti koristijo, ker dokazujejo, kako potrebno je Sokolstvo. Sokolstva — da; rodilo je domovini dr. Oražna, narekovalo mu je oporoko, ki je veličasten in trčen spomenik našemu bratu starosti! Mi pa, bratje in sestre, gremo preko podlosti in podkanj na dnevi red — na staro in zmeral novo sokolsko delo! Vedno lepši sadovi nam zorijo!

Brat Beto.

Vsem društvom!

V nedeljo proslavljajo Italijani v Trstu svoj zločin nad našo krvjo, v nedeljo kličemo za to vas na plan, da s silajno manifestacijo naše zvestobe do ugrabljenih zrušite pomen laške proslave.

V društvih, in naj bodo ta politična, kulturna, ali kakršnakoli, se je od nekaj zbirala sila našega naroda in iz društev je izšlo naše osvobodjenje in naše ujednjenje. V društvih pa mora zrasti tudi ona sila, ki jo potrebujemo, da dovršimo osvobodjenje in da dosežemo ono ujednjenje, ki ga zasmehujejo s svojo tržaško proslavo Italijani.

Zato v nedeljo vsi na plan, zato ne sme biti društev, ki se ne bi udeležilo žalne manifestacije.

Dolžnost vseh odborov je, da poskrbe da bodo v nedeljo, dne 20. t. m. ob tri četrti na deset vsi člani

njilovega društva pred deželnim dvorcem, kjer se sestavi spoved za žalno manifestacijo.

Vsa društva morajo biti zastopana v tem spovedu, da bo dokumentirana naša enodušnost in da bo izpričana naša sila. Kajti ne samo kot Jugoslovenci, temveč z vsem svojim znanjem, z vsemi sredstvi, hočemo pravico in ta naša volja ni dokazana lepše, ko s skupnim nastopom vseh društev, vseh ognjišč naše kulturne, gospodarske in politične sile.

Zato v nedeljo, ob tri četrti na deset vsi pred Deželnim dvorcem, zato v nedeljo vsi na žalno manifestacijo.

Narodna zahteva je to in društva, moze našega narodnega življenja, je ne smejo zatajiti.

»Jadranski zbor.«

Dvajsetletnica Slov. trgovskega društva „Merkur“.

Letos poteka dvajset let, kar se je ustanovilo v Ljubljani na iniciativo zavodnih trgovcev in trgovskih sodrušnikov Slovensko trgovsko društvo „Merkur“. Ustanovitev je bila za slovensko trgovstvo in za povzdigo slovenskega gospodarstva odlične važnosti in največje potrebe. Slovensko trgovstvo je bilo do leta 1920 brez lastne stanovske in strokovne organizacije. Društvo „Merkur“ je tako v srcu Slovenije postalo prva splošna trgovska organizacija, ki se od početka ni omejevala na ozke meje dežele kranjske, ampak si takoj postavila za svojo nalogo zbirati v svojem okrilju slovensko trgovstvo po vseh slovenskih deželah. Mlado društvo je moralo vrtiti v začetku trdo organizatorno delo, premagati je moralo mnogo pasivnosti in celo odpora. Ali resno delo trgovskih vodnikov in pa zavednost slovenskih trgovcev je pripomogla od tega, da je že ob priliki svoje petletnice predstavil „Merkur“ središču slovenskih trgovcev in trgovskih sodrušnikov. Že v prvih petih letih si je „Merkur“ pridobil zaupanje probujenega slovenskega trgovstva in postal v resnici ono žarišče, iz katerega so izhajale malone vse one koristne stvari, katerih namen je bil, povzdigniti slovensko trgovstvo, oporokiti jo tučeca vpliva. Prvi izobrazbo v trgovskem stanju in buditi nmevanje za volike našne slovenske trgovine. Tedaj je celo ljubljanski gremil imel nemško vodstvo in tudi v trgovskem bolništem društvu se ni obstal zadovoljiv položaj. Društvo „Merkur“ je bil v tesni zvezi s trgovskimi organizacijami v Gorici, Trstu,

Celju in Mariboru. Ob velikih priredbah se je postopalo skupno. Priredilo je velike shode po raznih krajih domovine. Važne organizacije so se zgradile na pobudo „Merkurja“, s katerim jih je vezalo skupno glasilo »Narodno Gospodarski Vestnik« in »Trgovski Vestnik«. Spriču popolnega pomanjkanja slovenskih strokovnih knjig je društvo „Merkur“ prevzelo nazvlic skromnim sredstvom skrb za slovenske strokovne knjige. Poleg stanovskega koledarja, ki je izhajal dolga leta redno in raznih strokovnih brošur je „Merkur“ izdal »Menično pravico«, »Trgovsko knjigovodstvo«, »Trgovsko korespondenco«, »Trgovsko računstvo«. S tem delom nadaljuje in je lani izdal v drugi »Trgovsko korespondenco« in letos izda novo knjigo »Menično pravico«. „Merkur“ je prirejal predavanja, učne tečaje in poučne ogledne podjetji. Osnova je iz lastnih sredstev podporno pravo za brezposelne in uredil »Posredovalnico za službe in mesta«, ki že dolga leta deluje na občno zadovoljnost delodajalcev in delotjemalcev. V novih razmerah je bilo društvo „Merkur“ obrneno pred vsem na to, da se povsod sistematično izvede organizacija po trgovskih gremilih, katera si je bila lanske leto povodem znamenitega trgovskega shoda v Ljubljani postavila svoje »Zvezo gremiliev in zdruge za Slovenijo«. Društvo vodilo ves čas z velikim razumevanjem in z resnično ljubeznijo za stvar možje, katerim gre vse priznanje slovenskega trgovstva in cele slovenske javnosti. Na polju osamosvoje slovenske trgovine tučeca vpliva in pa v izobraževalnem pogledu

so res vzgledno delovali. Iz društva „Merkur“ so izšli naši najboljši mladi trgovci. Za vzgojo nacionalno zavedenja in strokovno zmogljega trgovstva je Slovensko trgovsko društvo „Merkur“ opravilo odlično delo. Ob priliki dvajsetletnice izrekamo tej odlični spili sli trgovski organizaciji slovenskega trgovstva svoje prisrčne čestitke in kličemo: Vivat, floreat, crescat!

Jadranski dan.

Pripravala je letos nevesela, kot težka mōra z Adrije spomlad, zepela črni ptičev so krdeli; na jugu narod je brez nad... brez nad... Na zemlji, ki jo orje zgolj Slovan, razvil zastave danes je Rimljan.

O solnčni Kras, svetleto sive skale, Postojna, zibel naših slavnih dni, Gorica, Trst, Jadranske ve obale, naj vas sroč za večne prebosti? — Rešitve dan praznuje Italijan, o, v naši zgodovini — Vidov dan!

Svoboden bil si, svetni jug, dni malo — in spet ti tlece jarem je nadel; bo kdaj ti solnce svobode sijalo, bo Bog na veke v sužnost je zaklel? Ti drugo Kosovo si, Kras prostran, tvoj imenjan nam bo — Jadranski dan! So pomni jug mučence borb — junake, katerih duh nam v srcu govori; pravico terjajo krvi njih mlake, zato jo smelo terjamo mi vsi! Ni daleč čas, ko Italijan — tiran doživel bo umika dan!

Tedaj pa rod — trpin povzdigne glase, slave svobode trodelno god — in himna »Bože pravdo, Ti što spase...« zajekne silno spet iz roda v rod. Tedaj bo pravi naš Jadranski dan, ko prapor zavilura naš čez Jadran!

Mar. Lamutova.

Neodrešena domovina.

— Italijan za načelnika v čisto slovenski občini. Za načelnika občine Ocizla — Klavac v Istri je imenovan Italijan Urizio. Pred par leti se je nastanil v tem kraju med samimi Slovenci pa se mu ni zdelo vredno, da bi se bil naučil slovenski. V Klavcu je deloval občinski odbor z županom, izvoljen od ljudstva, do zadnjega časa, edini člo v Istri! Sedaj je razpuščen in nastopil je Urizio. Italijanska politična modrost!

— Častna obezva in čin politične modrosti. Spominjamo se ob anekskiški proslavi v Trstu besed, ki jih je govoril zunanji minister Sforza v parlamentu po rapalski pogodbi. Rekel je: Sprejeti smo morali nekoliko stotisoč Jugoslovenov. Tem Jugoslovenom, katerim je prikladno, da ostanejo v stiku s svojimi naravnimi, čeprav povsem italijanskimi središčmi, z Gorico in Trstom, zagotovimo kar najširšo jezikovno in kulturno svobodo. To bo za nas častna obezva in čin politične modrosti. Zato smo prepričani, da se bodo hitro čutili zadovoljne, da pripadajo veljavsti, katera, naslonjena na svojo kulturo, ki je ni primere, čuva z največjo naznostjo njihovo domače življenje. Štiri meseci potečejo kmalu, odkar je tako govoril grof Sforza. Kaj se je vse tačas zgodilo v Juljski Benečiji? »Politična modrost« nam pali domove in podjetja, jezikovna in kulturna svoboda« nam treza Jugoslovenske napise in meče bombe v prosvetna društva in tiskarne. »Kultura, ki je ni primere! Italijanska svoboda v Juljski Benečiji vživalo fašisti, katerim politika vlada v roko orožje proti Jugoslovenom. Častna obezva Italijanska ni vredna niti centezima!

— Reka in Baroš. Ravnatelj Buntarja s Sušaka piše dalje o baroškem pristanisku, da je že določeno Jugosloviti in da je to v interesu same Reke in Italije. Baroš more služiti le prometu z jugoslovenskim Primorjem od Sušaka do Splita. Ako bi Jugoslavija ne imela Baroša, bi bila prikljena, da si zgradil kar najhitrejšo svojo luko na svojem ozemlju daleč proč od Sušaka in pospešila bi dogradbo liške železnice za zvezo Splita z zaledjem. Ako je Baroš v posesti Jugoslavije, gre vsa uvozna in izvozna niena trgovina preko Reke, Baroš bi služil le lokalnemu prometu, v nasprotnem slučaju pa bi si morala Jugoslavija iskati drugodi dohod od morja in se popolnoma izogniti Reki. Potem bi občutla Reka in ž njó tudi Italija, kaj pomeni za nju Baroš!

— Barbarstvo Italijanskih orožnikov. V Smerju sta dva orožnika artilerija Ivana Pilbrova in ga pri tem strašno pretrepala. Suvala sta ga s puškinih kopiti v rebra, v trebuh, v hrbet, kamor je pač padlo. Revez je bil združen z verigo za vrat, da je hropel od bolečin. Potem sta upustila verigo na vratu in ga uklenila vsega krvavega. Nato sta ga vlekla iz vna. Vsa vas je skrajno razburjena. Na to je prišel iz Bistriče večji oddelček vojakov, člo da je v Smerju vstaja. Ali vsa Smer je to popolnoma mirna in se ni nič zgodilo. Pilbrovec ni zaresnil ničesar ali povsod iščejo Italijani vstaje in upore in si izmišlujejo razne reči, samo da morejo divjati nad Jugoslovenci. Takega trženja ne bodo mogli dolgo prenašati Jugoslovenci pod Italijo!

— Srčne fašistovske snovitosti ob anekskiški proslavi. V Tolminu so bili pridržani fašisti k proslavi in so zamazali razne hiše na nabili napise: Smrt onemu, ki ne čuti Italijanski!

Vrv onemu, ki noče biti Italijan. Zupnišče so bili napadli z revolverji, razbijali so po cerkvi, kričali »Fora i fascio« in se obnašali prav pristno po italijanskem kakor velika kultura, kateri ni primere. — V Poljanah pri Ljubišču v Istri je bila zadeta v prsi od

fascistovskega strela 27. letna F. Stanger. Občinski zdravnik, menda sam fascista, ubogi ženi ni hotel dati zdravniške pomoči. Zaničljivo se je smejal. Tako so podivjali Italijani. Kaj pa nam prinese nedelja 20. marca 1921?

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 18. marca 1921

— Če se jim stopi na prste... Državna oblast je v zadnjem času Jela ubirali nekoliko rezkejšje strune proti raznim prevratnim elementom, predvsem pa proti komunistom. Nastopila je tudi proti nekemu profesorju v Mariboru, ki je bil znan kot duševni vodja ondodnega komunističnega pokreta. Čim je mož uvidel, da ima državna oblast resne namene, se je, kakor nam poročajo, takoj uklonil ter izjavil, da ni bil nikdar komunist, marveč da je samo zaradi spora s socialno demokratsko stranko delal svojo osebno politiko, poudarjajoč in zagotavljajoč, da se odlej ne bo več politično udeleževal. Ta slučaj nam kaže, da bi se razmere pri nas že zdavnaj konsolidirale, ako bi bila vlada pravočasno primerno napela vajeti ter nadela uzde ljudem, ki so mislili, da imajo tudi kot državni organi pravico in popolno svobodo, da rujejo proti državi in proti javnemu družabnemu redu.

— Spominski dan vojvode Mišića. Ministrstvo za prosveto je odredilo, da se vrši 31. marca v vseh osnovnih, strokovnih in srednjih šolah spominski dan vojvode Mišića. Ta dan se bodo vršila predavanja o življenju in delovanju vojvode Mišića in njegovih zaslugah za naše osvobodjenje in ujedinjenje.

— Žalna manifestacija. Pozivljamo vsa društva, da se udeležijo žalne manifestacije polnoštevno in z zastavami z žalnimi oznaki.

Nedelja zbiranja. V nedeljo, dne 20. t. m., ko odgovarja ves jugoslovanski narod z grandiozno žalno manifestacijo na laško izzivanje s tržaško proslavo, je za vse Jugoslovane dan zbiranja. V ta namen se bodo po vseh krajih Jugoslavije pobirali prostovoljni prispevki za našo obrambno društva in v korist »Jugoslovanski Matice« ter prodajale razglednice. Bratje in sestre! Ne prezrite dneva zbiranja, ne pozabite na pregranje tam preko! Zato storite svojo dolžnost, da bo nedelja zbiranja vsem zatratim v večem spomin in v trajno izpodbudo! Kjer še ni organiziran odbor, ki izvrši zbiranje, osnujte tak odbor, in kjer se zbira, tam je vaše mesto kot nabiratelj in darovatelj. Na delo za uspeh nedelje zbiranja, na delo za rešitev naše zemlje!

— Društvo »Pravnik«. V sredo, 23. t. m., ob 5. popoldne se priredi sešestanek, na katerem bo poročal univ. prof. dr. Metod Dolenc o temi: »Določila o tisku po sklepih ustavnega odbora.« Vabljeni so osobito tudi zg. uredniki in izdajatelji časnikov.

— Kje bo bodoči glavni kolodvor? Svoječasno se je vršila anketa o vprašanju, kje bi se naj zgradil bodoči ljubljanski centralni kolodvor. Te ankete je predsedoval gradbeni ravnatelj ing. Anton Klinar. Anketa je prišla do zaključka, da bi bilo v vsakem oziru najbolje priporočljivo, da se novi centralni kolodvor zgradi ob Martinovi cesti tik za Kolinsko tovarno. Centralni osebni kolodvor bi stal za poslojem današnje tovarne ob Martinovi cesti, lokalni tovarni kolodvor pa v naravnih kotlini Zelene jame in Vodmata.

Od tega kolodvora bi se proga južne železnice zgradila tako, da bi tekla nekaj časa po progi Dolenjske železnice, za Gradom pa bi se odcenila, prekoračila ob izlivu Malega grabna Ljubljano ter bi tekla preko mestnega loga do Viča, kjer bi se zgradila železniška postaja. S tem bi odpadla proga, ki teče ob Bleiweisovi cesti mimo Tivolija in Rožne doline. Od novega kolodvora bi se zgradila nova proga od novega pokopališča direktno na Ježico, kjer bi bila postaja, od tu pa na Vižmarje, kjer se združijo s staro progo. S tem načrtom bi odpadle vse železniške proge, ki zavirajo razvoj mesta proti Posavju in v Rožni dolini. Kakor čujemo, so merodajni faktori za to, da se zgradba centralnega kolodvora čim najbolj pospeši, zato se bodo storili primerni koraki pri vladi, da v najkrajšem času poskrbi potrebni kredit za izvršitev gori navedenega projekta.

— Za »Dilaški dom«. Na predlog poverjenika za socialno skrb A. Ribnikarja je deželna vlada sklenila, ustanoviti fond za zgradbo in vzdrževanje dilaškega doma v Ljubljani. V ta namen je tudi zagotovila primeren znesek kot podlago za nadaljnjo akcijo.

— Zgradba nove šole v Ljubljani. Kakor čujemo, se mestna občina Ljubljanska z vso resnostjo bavi z načrtom, da zgradi na vogalu Ogleve in Tomanove ulice novo šolsko poslopje, kjer bi se nastanili vsi oni

šolski zavodi, ki so sedaj nameščeni na Vrtači. Poslopje na Vrtači, ki nimalo ne ustreza šolskim potrebam, bi se preuredilo v stanovanjsko hišo. Obenem bi mestna občina kupila tudi Skuškovsko hišo ter jo takisto preuredila v stanovanjske svrhe. S tem bi se pridobilo najmanj 20 stanovanj, s čimer bi se znatno olajšala stanovanjska beda. Na Prulah zgradi mestna občina novo hišo, ki bo izključno služila stanovanjskim namenom.

— Javnosti v priporočilo! Podporno društvo jugoslovanskih akademikov v Ljubljani razpošilja v prihodnjih dneh nabiralne pole za dobrohotne prispevke. Vesti o bednem življenju ljubljanskih visokošolcev polnojo časopisne kolone dan na dan, položaj pa se ni s tem prav nič izboljšal. Društvo skrbi le z največjo težavo za hrano najpotrebnejšim, kar pa daleko ne odgovarja niti povprečnim zahtevam posameznika. Težke besede so padle o stanovanjski mizeriji in o akademskem domu, le malokdo je imel priliko pobližje spoznati bedno stanje visokošolske omladine, nihče pa ne slutl, koliko jih je že, ki so omagali na zavratnih boleznih, kakršne so v revnih stanovih tako udomačene. Podporno društvo jim ne more prispevati dovoljne bolniške podpore, zdravljena potrebni stopajo v službo kot pisarniška moč, da se bodo mogli zdraviti, kadar bodo podlegli do kraja. Kdor pa še ni na tem, pride kmalu na vrsto. Zato se obračamo tem potom na slavno občinstvo, da nam pomore po svojih močeh. Nabiralne pole bodo natančno označene z društveno štampiljko in s podpisom odbora. Na polo naj se vsak darovalec podpisuje in naznači darovano vsoto. Upamo, da uvideva vsakdo naše potrebe in da ne ostane naš klic brezuspešen.

— Upravitelj veleposredstev nadvojvode Friderika. Vest, da je bil za upravitelja latifundij bivšega generalisima avstro-ogrsko vojske nadvojvode Friderika, ki so sedaj naša državna last, imenovan g. Anton Kristan, se potrjuje v celem obsegu. Ta obsežna posestva se nahajajo v Bački, južno od Subotice. Pri upravitelju je zaposlenih več tisoč uradnikov. Graščinska uprava ima okrog 3000 krav-mlekarij, svoje poljske železnice, urejeno živinorejstvo in ribogojstvo, več tovarn, med njimi tudi tvornico za sladkor. Letni čist dobiček znaša nad 30 milijonov (ne kakor je bilo zadnjič pomotoma navedeno 300 milijonov). G. Kristan je imenovan za stalnega upravitelja. Iz službe odpustiti ga je mogoče samo, ako bi se zagrešil proti kazenskemu zakonu.

— Slovenski trgovski dom v Ljubljani. Povodom svoje 26. letnice se bo društvo »Merkur« pečalo z mislijo, da se postavi v Ljubljani poseben dom za trgovske organizacije, dobrotvorne naprave in za gospodarska podjetja. Prvi kamen za to zgradbo pomenja sklep že povodom petletnice društva, ko se je osnoval sklad za trgovski dom.

— Potovanje v inozemstvo. Predsedništvo deželne vlade za Slovenijo je prejelo brzojavko od ministra za notranje stvari Draškovića, kjer minister izjavlja, da več nekaterih beogradskih listov, po katerih je za potovanje v inozemstvo potreben vizum konzularno - trgovskega oddelka ministrstva za zunanje zadeve, ni resnična.

— Predavanje o važnem šolskem vprašanju priredi danes v netek ob pol 8. zvečer v šentjakovski dekliški šoli Gospodarsko napredno društvo za šentjakovski okraj. Predava šolski pedagog in vabimo na predavanje napredne voditeljice zlasti matere in gospodinjice. Vstop prost.

— »Kolo slovenskih sester« se bo med drugim pečalo tudi z narodno-obrambnim delom in pri tem v prvi vrsti z nabiranjem denarnih sredstev na korist »Jugoslovanske Matice«. Skrb društva in posameznih članov bo morala biti, da odkrije čim več novih in izdatnih virov za te prispevke. V tem oziru hočemo opozoriti na neko polje, ki je pri nas takorekoc še neobdelano in ki bi po našem mnenju donosalo lahko obilico sadu. Znano mi je, ker sem imela sama priliko to opaziti, da znajo mnoge naše ženske in celo male deklice izdelovati lične igračke (lutke ali živali) iz odpadkov ali izrezkov suknenege blaga. Ako bi se izdelovanje teh igračk organiziralo, bi »Kolo slovenskih sester« z razprodajo teh igračk doseglo lahko velikanske dohodke brez vsakih stroškov. Z odrezkov blaga bi se lahko izdelovale tudi oblečke za punčke in sicer po vzorcu narodnih noš. Na ta način bi se že pri najhujših otrocih vzgajala ljubezen in

sel za lepoto narodne noše. V »Kolu slovenskih sester« naj bi se osnoval poseben odsek, ki bi vodil izdelovanje in razprodajo igračk.

— Na ustanovni občni zbor »Kola slov. sester« v nedeljo, 20. marca, prinesite članice, svoje društvene izkaznice s seboj, v kolikor ste jih že prejele. Ostale jih dajte v nedeljo pri občnem zboru. Ker je v nedeljo žalni dan, prosimo, da pridejo tudi dame na občni zbor po možnosti v temnih oblekah. Pripravljani odbor.

— Iz Logatca. Na vest, priobčeno v našem listu dne 17. marca, da se je vsa rodbina J. Lenassi preselila iz Logatca v Postojno, se je večeraj zglasila pri nas ga. Ivana Lenassi ter izjavila, da je dotična vest dočela neresnična. Lenassijeva rodbina je slej kot prej narodna in ne misli na preselitev v Postojno. Radovedni smo, komu je toliko leželo na tem, da se širijo takšne tendenciozne vesti!

— Koroške begunce vabimo na prijateljski sešestanek dne 28. t. m. ob 7. zvečer v gostilno pri »Majarončku«. Stara pot 1. nasproti deželni bolnišnici. Razpravljalo se bo o poglabitvi medsebojnih stikov o vprašanju, kako bi se dalo olajšati stanje koroških beguncov. Pridite vsi! — Običnik.

— Veliko tihotapstvo. Mariborska porota se je bavila včeraj z veliko tihotapko afero, ki jasno kaže, kako se je ta pridobitna panoga razširila ne samo med znanimi verižniki, marveč tudi med carinarni samimi. Novembra 1919. je naša obmejna policija v Spiljah opazila, da se tihotapstvo iz naše države v Avstrijo vrši kar en gros. Kmalu nato je tudi neka dijakinja iz Zagreba naznanila carinarnici, da se iz tihotapstva živi iz naše kraljevine sistematično in na debelo s pomočjo carinskih organov. Nadrevident Tomas je začel zadevo preiskavati in posrečilo se mu je, da je v noči od 19. na 20. decembra zasačil tihotapce v osehah: Drenski-Speljarji, ki ima samo eno nogo. Kos in Mladič. Prtljago so imeli spravljeno v prtljažnem vozu, kjer sta imela službo finančna organa Maks Minkuš in Lovro Kralj. Ta dva kontrolna organa sta izvrševala službo, kar se čije prtljage tihotapcev zelo povzdno. Nadrevident Tomasu se je zdelo čudno, da je en teh organov izjavil, da imajo omenjeni trije samo eno košaro, ko se je preje ugotovilo, da ima Drenski sleer potni list, a brez vizuma, ostala dva pa s polno nikakega potnega lista. Ko je naznik Minkuš uvidel, da ga nadzorujejo, je priznal, da je v prtljažnem vozu 22 košar, ki so last omenjene trojice. Nato se je prtljaga zaplenila in našlo se je v njej: 391 kg masti, v njej skritih 29 kg linega tobaka, 35 kg slanina, 58 kg svežega svinjskega mesa, 108 kg pšenice moka, 15 kg klobas in 306 kg tobaka za nipo. — Mladiču se je posrečilo uiti v Zagreb, kjer je žena Drenskega poslala dijaka Pečenkota, da reši moža njegovega pomagala in blago. Ta se je napotil v Spiljah k višjemu carinskemu uradniku Suši, katerega je poznal ter mu ponudil za »službo« 10.000 kron. Suša se je navidezno spustil v dogovor, se vozil s tihotapci okrog ter dožgal, da sta finančna organa Minkuš in Kralj bila stalno v zvezi s tihotapko družbo ter ji opetovano pomagala. Tanes so stali pred tukašnje poroto Minkuš in Kralj radi zlorabe uradne oblasti ter Mladič in Kos radi zanebljanja k zlorabi uradne oblasti, med tem ko se je glavnemu krivcu Drenskemu in diaku Pečenku posrečilo uiti preko meje. Minkuš in Kralj sta bila obsodena vsak na 9 mesecev. Kos na 9 mesecev in Mladič na 6 mesecev težke ječe.

— O varstvu živali, rastlin in špil. V »Uradnem listu« št. 25 je izšla naredba deželne vlade o varstvu redkih ali za Slovenijo tipičnih in za znanstvo pomembnih živali in rastlin in o varstvu špil. Ker so določila te naredbe tudi za širšo javnost važna, naj o njih nekoliko več poročamo. Loviti, nokončavati, prodajati, ponujati v rakup in izvažati se ne smejo te-le živali: 1. izmed sesalcev korozogri obeh vrst; 2. izmed ptictev: vir ali velika uharica, sokol selec, rjasti škarnjak, kostanast škarnjak, ribji orel, belorepec, sršenar, kraljevski orel, plan. orel, klinčak ali ruski orel, mišar, kocasta kania, rjavi lunj, pepel, spilec, lunj dolgorepec, lunj beloretec, orehar, krokar, rjava čapla, čaplica, bobnarica in kvakač; 3. želva sklednica; 4. izmed brezvrvtencarjev: vsi jamski hrošči, pajkovci in mehkužci, planinski kozliček, orjaški krečič in metulj apolon. Jajca spredaj naštetih ptictev se ne smejo uničevati ali pobirati, mladčiči ne jemati iz gnezd in gnezda ne razdirati.

— Trgati, rvati, prodajati, ponujati v rakup in izvažati se ne smejo te-le rastline: košutnik ali rumeni svišč, Fröhlichov sveder ali svišč, panonski svišč, Kluzjev svišč, Sternbergov klinček, strupena zlatica, murka ali zamorček, lepi čevljec ali lepi cepetec, Blazajev volčin, dišeči volčin, progasti volčin, lovoralistni volčin ali volčin koren, planinski možina, kranjski leglič, lepi leglič ali avrikel, Crnojva viličica, Crnojva zvončica, rogata viličica, cesarski sili ali cesarski koren ali jaščerica ali aškerca, božje drevo ali božji les, planika ali

očnica ali pečnica. Trgovsko ukoriščanje alpske flore sploh je prepovedano. Na živali, ki ne žive pod milim nebom in na rastline, ki se goje po vrtili se te prepovedi ne nanašajo. Kdor se bo zalotil v posesti naštetih živali in rastlin, bo moral njih izvor dokazati s potrdilnico domače občine. Okrajna politična oblastva bodo smela po zaslišanju Muzejskega društva za Slovenijo v znanstvene svrhe dovoljevati izjeme od spredaj omejenih prepovedi. — Naravne jame ali špilje so pod nadzorstvom deželnovaldnega gozdarskega oddelka ter se smejo oskrbovati in ukoriščati le na način, ki ga odobri nadzorstveno oblastvo po zaslišanju Muzejskega društva za Slovenijo. — Prestopke naredbe bodo kaznovala okrajna politična oblastva z denarno globo od 20 do 4000 K ali z zaporom do 14 dni; v obtežljivih primerih se bo smel poleg denarne kazni naložiti še zapor. Razen tega se bo izrekla zaplemba vseh živali, gnezd, jajc in rastlin, ki se bodo zoper prepoved dobile v posesti ali ponujale v zakup, nadalje vsega orodja, ki bo služil za lovljenje ali pokončevanje živali, za uničevanje ali pobiranje gnezd, jajc ali mladčičev, brez razločka, ali bodo ti predmeti last obsolenceva ali ne.

— Poziv vsem državnim nastavljenecim! Kakor poroča »Naš Glas« z dne 17. t. m., se prične dne 19. t. m. ob 6. zvečer v posvetovalnici mestnega magistrata ustanovni občni zbor nabavne zadruge, za katero je že vsak javni nameščeneec znatno prispeval. Zato se pozivajo vsi javni nameščenci, da se teča ustanovnega občnega zbora polnoštevno udeležbe. Naša naloga je, da izvolimo odbor, kateremu bomo vsi zaupali.

— Zadušnice za blagopokojnim dr. Ivanom Oražnom bodo v ponedeljek 24. t. m. ob 8. uri zjutraj v frančiškanski cerkvi.

— Gdč. Urška iz Ljubljane. Gdč. Urška Katarerjeva, znana sekretarica III. razreda pri poverjeništvu za socialno skrb, je razrešena dolžnosti. So se pač prepirali, da ni sposobna za posel sekretarice.

— Solnčevališče. V starodavnih dijaških časih, ko je na Vodnikovem trgu stalo čistilno gimnazijsko poslopje, je bil Grad pravcato torišče spomladanskemu dijaškemu veselju. Na Gradu so dijaške skupine igrale »razbojnice« in druge slične otroške igre. To veselje se je sedaj preselilo deloma v tivolska igrišča. Nekateri solnce ljubeči mladeniči pa so na nekem solnčnem obronku Tivolskega gozda otvorili pravo spomladno — solnčevališče, kjer se grejejo kot martinčki v lenih kostumih.

— Umestno vprašanje. Pišejo nam: »Slovenec« nima v zadnjem času nujnejšega opravila, kakor da napada z vso zlobnostjo g. Krapeša. Radovedni smo, če bosta »Slovenec« in njegov nesobični izvestitelj napadla Krapeša tudi zaradi tega, ker je dal za pasilon v frančiškanski cerkvi vse stole brezplačno na razpolago ter celo preskrbel brezplačen transport.

— Razbit napis nemškega advokata. Napis nemškega odvetnika dr. pl. Wurzbacha je bil ponoči od neznanih zlikovcev poškodovan. Napis je bil preplepen z lepakom: »Doli s Svabi!«

— Tudi nostonače je treba opolčiti javiti. Dva dobra posestnika v Zgornji Šiški Fran Bahor in Ivan Zaletel bosta imela sitnosti pri okrajnem sodišču, ker ju je policijsko ravnanstvo ovadilo, da sta v svojih hlevih prenočevala postonače, prvi dva, drugi tri, ne da bi jih bila policija prijavila.

— Najdeno truplo novorojenčka. V gozdčku pri novomeškem kolodvoru je našel orožnik-kaplar Alojzij Hacin pod neko smreko s senom pokrito in v vrečo zavito truplo novorojenčka. Truplo je utegnito na mestu kake tri tedne ležati.

— Izgubljen denar. Skladiščni sluga drž. žel. Anton Sever, stanujoč v Kolizeju, je izgubil črno papirnato listnico, v kateri so bili 3 bankovci po 100 dinarjev, več manjših bankovcev, 4 ruski bankovci (2 po 500 in 2 po 25 rubljev) ter legitimacija državne železnice.

— Tatvine v višnjegorskem okraju. Tekom enega leta so bile v višnjegorskem okraju zelo številne in drzne tatvine. Razni posestniki so bili okodovani za skupno vsoto 16.700 K. Varnostne oblasti pravih vtilovcev niso mogle dolgo časa izslediti. Sedaj so orožniki prišli šestčlensko tatinsko družbo, katero je vodil Miha Muh.

— Nesreča. Anton Telč, 55letni posestnik, in 19letni posestnikov sin Ivan Štrukelj sta na Telčevci nji v Zirovnici pri Cerklju ruvala kamene, da bi tako povsem zravnala njivo. Zavrtala sta tuč; mino in jo zagalala. Mina je predčasno eksplodirala in težko poškodovala oba. Zdobila sta poškodbe po glavi, obrazu in drugod. V popolni nezvesti so ju preko Rakeka pripeljali v ljubljansko javno bolnišnico, kjer so jima napravili potrebne operacije.

Male sladkosnede.

Za kriminalista in šolnika zanimiv pojav, drastično osvetljuje socialne pojave pred in po vojni. Visoka valutna konjunktura vpliva tudi na mlade sladkosnedke, ki sedaj segajo po nedovoljenih sredstvih, da zadovolje svojo sladkosnednost... Evo Vami!

Pred okrajnim sodnikom stoji čedna, ljubka, mala Malčka, učenka, 12 let stara punčka. Ima prijeten obrazek, na glavi svetlozametast klobuček, dolgo kito s pentlo, in lepo črno oblečko. Punčka kot priča jokaje in solzna odgovarja na sodnikova vprašanja, stavičena s vso rahočutnostjo in obzi nostjo.

Malči je ljubila piškotke in bombončke. Pred vojno so ljubljanski sladkosnedke starše »goljufale z zvezki za en groš«, a sedaj je treba večje rahliranosti in prekanosti...

»Kdo ti je dal za piškotke?« »Sprva mi je bolni atek dal, potem pa — sem — sama vzela.«

»Koliko si vzela?«

»Po deset, štirideset, osemdeset in eu-krat... enkrat po štiriso kroni!«

»Kje pa si kupovala piškotke?«

»Pri branjevki tam pri šoli na trgu.«

»Ali te je poznala?«

»Vprašala me je: čegava si lepa deklica?«

»Kaj si ji povedala?«

»Rekla sem ji Sušnikova.«

»Kaj je potem rekla?«

»Kaj je rekla? Ah, tvoja mama pa ho-di z menoj na semenj! Ima denarja dosti!«

»Ali te je vprašala za denar?«

»Mami g vazezami! In mi je rekla: »Le vzemi ga, saj ga ima dosti!«

Stara branjevka je otvorila mladi Mal-čič neomejen kredit, katerega je mlada sladkosnedka tudi marljivo in plodono izrabila. O tem pripoveduje sodniku takole:

»Kako je bilo, ko ti je denarja zmanj-kało?«

Malči: »Ko že nisem več denarja ime-la, pa mi je rekla: Kar na »pu« jemlj!«

»Koliko ti je dal ana pu?«

»Na pu je štiriso kron po piškotkov!«

»Ali si se kaj dolžna?«

»Se 280 K!«

»Ali ti je to sama branjevka poveda-la? Ali te je trjala?«

»Sama!«

»Kaka to? Kdaj?«

»Enkrat mi je rekla pred dvema me-secem: dolžna si 280 K, kdaj boš plačala, kdaj jih boš prinesla?«

»Ali je vse res?«

»Vse je res!«

»Ali se nisi nič zlagala?«

»Ni!«

Jokaloč je 12 letna Malči zavrtela gla-vlavo in mlo pogledala strogega sodnika. Po končanem zaslišanju je Malčka odskak-tljala iz dvorane: »Z bogom! Klanjam se!« Žalostnejša je zrodna o drugi sladko-snedki ililni Roziki! O tem drugič!

Veliki knez Nikolaj Nikolajevič.

Potrjuje se vest o smrti ruskega velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča, zadnjega predstavnika ruske carske hiše, ki je bil oženjen z Anastazijo, Nikolajevno, kneginjo Romanovsko, hčerko pokojnega črnogorskega kralja Nikite. Kot stric carja Nikolaja II. je zastopal na ruskem dvoru starejšo generacijo, ki je videla v ideji vsvetlovanstva svetovno misljo pravoslavne Rusije. Njegovi pristaji so menili, da bi bilo treba odstraniti s prestola slabotnega carja Nikolaja II. in predati carsko krono Nikolaju Nikolajeviču, ki naj bi zadržal tok zgodovinskega razvoja. To je tragičen moment v življenju pokojnega velikega kneza, ki se je rodil prepozno, da bi mogel uveljaviti moč avtokratizma v Rusiji pred nastopajočo revolucijo, dočim so na dvoru gospodovali podvorniki carice, ki je bila Nemka, razni Razputini, in dvorni ministri, ki so bili v službi nemškega cesarja Vilje-ma. Med temi dvornimi intrigami, katerim sledi vedno razpad, je stala Rusija naenkrat pred svetovno vojno. Nikolaj Nikola-jevič je kot vrhovni poveljnik celokupne ruske vojske brez ozira na ogromne člo-voške žrtve dirigiral vojsko čez Karpatе v madžarsko nižino. Takoj po razglašeni mobilizaciji je izdal na Poljake proglas, v katerem jim je ponujal popolno samostoj-nost v personalni uniji s carsko Rusijo. Toda zaman so bile vse človeške žrtve, zaman tudi ta proglas. Nikolaj Nikolajevič je uničil vojno moč avstro-ogrsko vojske tako, da je moral Viljem v času najhujših bojev na zapadni fronti in sicer po porazu ob Marni poslati ogromno število nemške vojske na pomoč Avstrijcem. Toda medtem ko je Nikolaj Nikolajevič delal načrte za popolno uničenje Avstro-Ogrske, so pri-pravljali ministri Suhomlinov, Stürmer in drugi izdajo ter provzročili desorganizacijo vojne uprave. Vsled pomanjkanja materi-jalne pripravljenosti ruske vojske je moral zapustiti mesto vrhovnega poveljnika. Na kavkaski fronti je moral nato gledati, kako se majo rusko carstvo, ki je bilo že zapli-sano smrti. Po revoluciji je imel kot pro-gnanec priliko zasledovati boljševiški ter-or, ki je bolje uspel, kakor pa bi uspel njegov, da se mu je posrečilo priti do cars-ke krone. Umrl je kot emigrant v času, ko se blizila konec boljševiškega gospodstva v Rusiji. Nikolaj Nikolajevič je umrl v 65 letu svoje starosti.

Nesporno je bil mož velikih sposob-nosti, mož železne volje in lasnih ciliev. Bil je panslavist, zato so ga tudi Nemci najhujši sovražili. Bil je sicer panslavist starega kova, nam torej ni stal blizu, vkljub temu pa je nam bil simpatičen kot mož dejanja. Večnala jemu pamjati!

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Kultura.

Repertoar Ljubljanske gledališča

Ljubljana.

Drama:

Petek, 18. marca: Bajka o volku. Red A.
Sobota, 19. marca: Bajka o volku. Izv.
Nedelja, 20. marca: Zaprt. Ponedeljek, 21. marca: Razvalina življenja. Red B.
Torek, 22. marca: Zaprt. Sreda, 23. marca: Mrakovi. Red E.
Četrtek, 24. marca: Zaprt. Petek, 25. marca: Zaprt. Sobota, 26. marca: Zaprt. Nedelja, 27. marca: Golgota. Izven. Ponedeljek, 28. marca: Razvalina življenja. Izven. Torek, 29. marca: Zaprt.

Opera:

Petek, 18. marca: Thais. Red D.
Sobota, 19. marca: Fra Diavolo. Izven. Nedelja, 20. marca: Zlatorog. Izven. Ponedeljek, 21. marca: Zaprt. Torek, 22. marca: Koncert gl. Amelije de Bartoldove. Izven. Sreda, 23. marca: Thais. Red B.
Četrtek, 24. marca: Zaprt. Petek, 25. marca: Zaprt. Sobota, 26. marca: Zaprt. Nedelja, 27. marca: Zlatorog. Izven. Ponedeljek, 28. marca: Tosca. Izven. Torek, 29. marca: Zaprt.

— Sprememba repertoarja. Ob priliki žalnih manifestacij dne 20. t. m. se vrši v opernem gledališču slavnostna predstava v korist Jugoslovanske Matice in Kola slovenskih sester. Peli bodo domačo operno noviteto Viktorja Parme »Zlatorog«. Pred predstavo bo predaval gospa Danilova primerno pesnitve Gregorčiča. Zupančiča in Gradnika. — Vred tega se repertoar v drami spremeni: v soboto, 19. t. m. bo Bajka o volku za izven. V nedeljo, 20. t. m. ostane dramsko gledališče zaprt. Premijera »Mrakovi« bo v sredo 23. marca za abonenti E.

— Slovenska opera: Zlatorog. Za Veliko noč nam je naš še vedno vesel, živahni, dobri, stari Parma podaril nadzve pisan piruh: opero v štirih dejanjih »Zlatorog«. Besedilo za to našo izrazito slovensko bajko je posnel po Nemcu Baumbachu Nemec Brauer in uglasbil ga je kozmopolit Parma. Spominjam se, da je pred več kot desetimi leti »Glasbena Matica« na nekem svojem koncertu proizvajala tudi »Zlatoroga«. Menda je bil to melodram zopet Nemca, če se ne motim Thierfeldena. Rekli so mi, da so si tudi Čehi prikrojili po »Zlatorogu« balet. In tako se je zgodilo, da smo se samo mi Slovenci izognili te privlačne domače pravljice. Sami smo krivi, če ni vse tako, kakor bi radi in kakor bi morali biti. Toda o tem po repitri. Nočem zagreniti zaščenemu skladatelju »Mladih vojakov« prvega prijaznega vtiska sinočnje premiere najnovejšega njegovega dela.

Po burnih aplodismentih navdušene naše mladine sodeč, je »Zlatorog« zelo ugajal. Pevci, kakor v prvi vrsti skladatelj, morali so se skoro neskončnokrat zahvaljevati. Solisti se ne smejo pritoževati. Vsek je dobil nekoliko, kar je lahko prav čedno zapel. Zlasti dobro razpoložena sta bila nosilca glavnih vlog: Jerica (dčna. Thalerjeva) in Janez, lovec (g. Kovar). Jaka, planšar (g. Pisarevič) je izvrsten bas, žal le, da pride tako redkokrat do besede. Tudi vsi ostali so naredili kar so le mogli dobrega. Ravno tako zbor in balet. G. Brezovšču in orkestru je šla muzika Parme, kakor ljubezniva znanca, ki ne voš, kje in kdaj si jo srečaš. Dekoracije je spretno narisal mojster Skružný, a več, kakor preveč tudi človek ne more. Scena z divjim kozlom in kozami v 4. dejanju je prav nerodna. Ponavljamo: vedno veselimo, živahnum, dobremu, staremu Parmu za pisan piruh: hvala!

— J. S. Bachov pasijon se pote začel na praznik 19. t. m. Začetek točno ob treh popoldne. — Po končanem pasijonu ima pevski zbor, ki je pri pasijonu sodeloval, prijateljski sestanek v verandri hotela »Uniona«. Vabilo se na ta sestanek vsi ljubitelji glasbe. — Marjetno gledališče igra v nedeljo dne 20. t. m. ob 8. popoldne in ob 6. zvečer bajko v štirih dejanjih: »Obitni maček«. Kot predlaga se bo predstavil šaltiv prizor: »Proteetni shod lutke, kjer nastopi Gašperček pot glavni govornik.

— Dr. France Veber: Uvod v filozofijo. 3. del. 3. zvezek. Založila Tiskovna zadruga. Ljubljana, 1921. 352 strani. Cena mehko vezani knjiči 72 K, po pošti 3 K več. Glavni namen, ki ga zasleduje avtor s tem spisom, leži v točnem izkazu filozofije kot samostojne znanosti poleg drugih znanosti. Zato se ta »Uvod« od neštavnih tradicijskih in sodobnih spisov s istim naslovom bistveno razlikuje v tem, da ne razklada na dolgo in široko posameznih panog tradicijske filozofije, temveč da vede filatelija neposredno in stvarne probleme same in ga s tem obenem uvaža v znanstveno filozofsko mišljenje sploh. Tekom razvijanja teh problemov oriše avtor poleg svojega lastnega stališča tudi tradicijske in sodobne druge pojmovanja dotičnih vprašanih, tako da pripada snovi poleg zloži znanstvene gotovo tudi splošno-naučna vrednost. Spis je pridelan obširn imenski in stvarni register ter navedena literatura. Omenjeno še bodi, da so v tem »Uvodu« zabeležena in podrobno razvijata tudi ona javna predavanja, ki jih je imel avtor v preteklem zimskem tečaju na ljubljanski univerzi pod naslovom »Telo in duša«. Knjiča se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

— Zorec Ivan: Pomenki. V Ljubljani 1921. Samozaložba. St. 183. Cena 30 K. 7 realističnih novel velenadarjenega pisatelja, sodelnika »Lj. Zvonca«, »Plamena« i dr.; temperamentnega pripovedovalca cenit tudi širše občinstvo. Več o knjiži čim prej. — Pero J. Odavčić: O umetnosti i o umetnicama. Beograd. Štamparija Sv. Sava, Brankova 16. Str. 142. Cena 8 dinara. Sadržaj: Uvod. — Muzika. — Poezija. — Slikarstvo. — Skulptura. — Arhitektura. Znan srbski pesnik je zbral svoje študije o vseh vrstah umetnosti s posebnim ozir na današnje kulturno stanje Srbije in njenih visokih ciljev. Pero Odavčić je mož najširšega duševnega obzora ter pozna do dobro evropsko umetnost, živeč po evropskih kulturnih središčih ter baveč se izključno s umetnostjo. Zarko njegovo domoljubje in ponos na Srbstvo sta našla v tej knjiži krasnih izrazov. »Uverjen som, piše, »da je naš srbski narod dospeel tudi do današnje svoje slave in veličine med narodi le zato, ker je hodil vztrajno po potih večnih lepot, v prvi vrsti moralnih: po potih Istine in Dobrote.«

— Angleški list o biskupu dr. Mahničju. Londonska »Catholic Times and Cath. Opti-

nion« dne 1. jan. je prinesla zelo simpatičen članek »Smrt slovenskega biskupa«, v katerem govori o Mahničju vrti v bodočnost Jugoslovane in njihovega edinstva ter o njegovih zaslugah za narod. — Jirasek Alois: Filozofska historija. Zagreb 1921. Središnja česko-jugoslovanske naklade J. Hrelek. Knjižnica čehoslovanskih pisca. Svezak 1. Hrvatsko se si torej ustanovili posebno knjižnico za prevode iz čehoslovanskega leposlovja. Jirasekova držešna zgodovinska »Filozofska historija« iz dobe okoli 1. 1848, ki je lani izšla v slovenskem prevodu Vikt. Zalarja, je našla v Jindri Prochazki sedaj še hrvatskega prevajalca. Oprema je prav okusna.

— Dr. Jerić Slavko: Život i rad Frana Krste Frankopana s izborom iz njegovih dela. Zagreb, 1921. Izvanredno izdanje Matice Hrvatske. Dne 30. aprila 1921. bo 250 let, odkar so v Wiener Neustadtu objavili Frana Zrinskega in Frana Frankopana. Dr. Jerić podala literarno-historično študijo o življenju in delovanju hrv. mučenika, poslednjega Frankopana, pesnika in pisatelja. V II. delu je izbor njegovih liter. del, pesmi, ugank i dr. Knjiža ima tudi več ilustracij. Stane 44 K.

Najnovejša poročila.

GORIŠKA SE NE ZDRUŽI PRI VOLITVAH Z VIDEMSKO PROVINCIO

— Rim, 17. marca. Včeraj je imela komisija za odločitev volilnih okrožij zadnjo sejo. Eden izmed komisarjev je predlagal, da naj se videmska provinca združi z Goriško. Vsi komisarji so se izrekli za ta predlog, predsednik ministrskega sveta pa je izjavil, da le to nemogoče, ker se volitve v Juljski in Tridentski Benečiji ne morejo odlašati. Volitve bodo v maju. V Primorju so tri volilna okrožja.

NOV ITALIJANSKI ŠKANDAL

— Jakin, 17. marca. Te dni je bil tu aretiran predsednik priznane sodišča Mastrocine. Aretacija je v zvezi z aretacijo železniškega uradnika Mongardo, ki je sprejel večje vsote od strank, katerih pravde so ležale na prizivnem sodišču, v svrhu, da dosežejo oprostilo razsodbo. Conte Beziardi je v taki zadevi plačal 3000 lir. Pravijo, da je predsednik Mastrocine žrtve razpisnosti svoje žene.

VELIK POŽAR NA KRASU

— Trst, 17. marca. Včeraj se je razvil ob črti železnice proti Opčini na gozdovih in nasadih požar, ki se je raztegnil na obseg 4000 kvadratnih metrov. Pozneje je izbruhnil požar v gozdiščih pri Sežani na prostoru dveh kvadratnih kilometrov. Prišli so gasiti tržaški gasilci.

RAZLASTITEV GOZDNIH VELEPOSESTEV.

— d Beograd, 17. marca. Danes dopoldne so imeli radikalni in demokratski poslanci, ki so člani ustavnega odseka, sejo in so sklenili, da se morajo vsi veliki gozdni kompleksi razlastiti in postati lastnina države oziroma samouprave. Gozdovi, ki so bili last tujcemskih oblasti, postanejo lastnina države oziroma samouprave brez odškodnine. Na jutrišnji seji se bo razpravljalo o sindikalnih organizacijah in o gospodarskem svetu.

ZDRUŽITEV ČESKE NARODNE CERKVE S SRBSKO PRAVOSLAVNO.

— d Praga, 17. marca. »Narodni Listy« objavljajo izjavo načelnika

českoslovaške cerkve, ki pravi, da se ta priključi pod imenom »Českoslovaška pravoslavna cerkev Sv. Ctrila in Metod« srbski pravoslavni cerkvi.

ANEKSIJSKA PROSLAVA V TRSTU.

— Trst, 17. marca. V petek prispe eskadra. V soboto sprejem zastopstev na kolodvoru. Ob 16. Te Deum v cerkvi sv. Justa. Častni večer za goste v gledališču Verdi. V nedeljo: jutraj fanfare in artiljerijsko streljanje. Ob 8. obhod, ob 12. slovesen aneksijski poglas iz vladne palače, ob 13. slavnostni obed, potem godba, sprejemi itd. Zvečer kajklja in umetni ognji na morju. V nedeljo bo plapolalo po Trstu nad 100.000 italijanskih zastav. K slavnosti pridejo župani iz Rima, Neaplja, Benetk itd. V vseh gledališčih bodo slavnostne predstave. Na razpolago deželi bodo izredni vlaki. — Kralj je sprejel deputacijo iz Juljske Benečije in se žnjo potem, ko mu je slovesno izročila pergamene, pogovarjal tri četrt ure o razmerah v Juljski Benečiji.

DOGODKI V RUSIJI.

— d Helsingfors, 17. marca. Begunci, ki so danes iz Kronštata dospeli v Teriski, pripovedujejo, da se je proti mestu podvil splošen napad. Napad je bil pripravljen po uničujočem artiljerijskem ognju in ognju iz strojnih pušk, ki se je pričel v zgodnjih jutranjih urah. Tri ure pozneje so nasokčili boljševiki iz smeri Oranienbaum na ledu, obenem pa so navalili na mesto Kitajci iz smeri Systerbek. Na podlagi različnih vesti trdijo nekateri, da se je mesto Kronštad že podalo. Druga poročila pa trdijo, da je položaj mesta zelo kritičen. Veliko število beguncev je po ledu prišlo semkaj.

MED KRONŠTATOM IN PETROGRADOM.

— Pariz, 17. marca. Poročila iz Helsingforsa pravijo, da se artiljerijski dvoboj med Kronštatom in Petrogradom nadaljuje. Rdeče čete so izgubile baje že 8000 vojakov, 5000 pa jih je prestopilo k upornikom. Vlada v Kronštatu je pozvala vse večje liste, naj pošljejo poročevalce na bojišče. General Vrangelj je brzojavno čestital kronštad. poveljniku za uspešen boj proti boljševiški sužnjosti.

Gospodarske vesti.

njo in pomanjkanje govejega mesa, ki je povzročeno vsled gospodarske politike centralne vlade. Dne 19. februarja 1921. sklenjeno znižanje carine na izvoz živine in mesa za 50% ter dovoljeni izvoz žive živine je povzročilo silno podražanje žive teže šlim vse Slovenije ter onemogočilo domačemu trgu vsak nakup dobre kladne živine. Domači trg bo prisiljen vsled pasivnosti vlade v tem vprašanju ako bo hotel imeti blago, konkurirati s izvozom in plačevati horendne cene. Odgovornost za nastalo draginjo in posledice nosi edino vlada. Mešne občine so brez moči in je vsaka samozoom brezuspešna, ako ni podpirana od krepkih vladnih ukrepov.

— g Večino delne velikega železarskega podjetja »Alpine Montangesellschaft« v Avstriji, katere je imel doslej laški konzorcij pod vodstvom predsednika Depozitne banke g. Castiglione, je kupila nemška finančna skupina pod vodstvom znamenitega nemškega finančnika Stinnesa. S tem je podjetje zagotovljen nemški kok, katerega Lahli niso mogli dobiti. Podletje je doslej v zelo skrčenem obsegu delalo. S 1. majem na hoče o delati z dvema plačema (visoke peči) in z 8 Martinovimi peči. Delo v takem obsegu predstavila 80% normalne produkcije. Za našo železno industrijo nomena to novo ostro konkurenco. Avstrijski lahki delo cenije in pod ugodne čim pogost.

— g Nov nemeh imamo zaznamovati na evropskem polju. Tvorilca keksov v preneženju V. Bizik in drug. Rogaška Slatina, je razvil svoj obrat ter postavila te dni za izdelovanje keksov najmodernejšo stroje. Produkcija

keksov se more zvišati do 2000 kg na dan. Tvrčki, ki je zbog svojih finih izdelkov znana, je omogočeno s tem nuditi svojim cenjenim odjemalcem najfinije in krasno izdelano blago po zelo nizkih cenah! Znano zdravilišče Rogaška Slatina je pridobilo s trvdno na slovesu; saj se nahaja v njeni sredini prv najmodernejša tvornica keksov v Jugoslaviji.

— g Nova tovarna. Tvrčka Sajovite & Komp. je napravila na Celovski cesti 26 a (Sp. Šiška) tvornico kovinskih izdelkov. Tovarna je opremljena z najmodernejšimi stroji in tehničnimi pripomočki, ima lastno topilnico in livarno, bručilico in galvanotehnično delavnico. Kakor čujemo, se bo začelo pod etje specielno z izdelovanjem žilonskih glav in sprejemalo v popravilo aparate za sodavičariko in gostilničarsko obrt, za kar ni bilo v Jugoslaviji doslej še nobene tovarne. Z obratom se prične v kratkem. Pozdravljamo novo industrijo, s katero je storjen zopet en korak na poti naše narodno-gospodarske emancipacije.

— g Preprečevanje izvoz obveznic. Finančno ministrstvo je s sklepom od 12. marca izdalo nastopni odlok: 1. da je do daljše odredbe prepovedano izvažati z ozemlja naše kraljevine obveznice in kuponne predvolnih posojil kraljevine Srbije; 2. da se ima vsako protivno postopanje kaznovati po členu 181 finančnega zakona za leto 1920/21.

— g Novi denarni zavodi v Srbiji. L. 1920 se je ustanovilo v predvojni Srbiji 14 denarnih zavodov z glavnico 48 milijonov dinarjev in 26 delniških družb z glavnico 68 in pol milijonov dinarjev.

— g Za direktni železniški promet z Romunijo. Uprava romunskih železnic je prosila naše ministrstvo zaobrat, da čim prej pošlje svoje delegate na konferenco o direktnem železniškem prometu med obema državama.

— g Obremenitev madžarskega državnega gospodarstva. Finančni minister Hegedüs je v razgovoru s poslanci izjavil, da bo državnim uradnikom za mesec april, maj in junij izplačana dvojna temeljna plača. To obremenilo državno gospodarstvo za približno 300 milijonov kron več.

— g Zlato. Kakor produkcija vseh predmetov, pada tudi produkcija zlata od leta 1913 naprej v takim razmerju, da danes lahko trdimo, da je produkcija zlata padla med vojno za skoraj eno četrtino. Leta 1913. je znašala svetovna produkcija zlata še 947 milijonov angleških funtov, danes pa znaša 70 milijonov funtov. Zanimivo pri tem je, da je padla produkcija zlata, kar se tiče angleških pokrajin, od 588 milijonov na 48 milijonov funtov, produkcija drugih dežel pa od 359 milijonov na 22 milijonov angleških funtov. Dočim je torej padla angleška produkcija samo za 19%, je padla produkcija v drugih deželah za 39%.

— g Angleški kredit za našo trgovino. Naše poslaništvo v Londonu je obvestilo ministrstvo za trgovino in industrijo, da so mnoge angleške tvrdke otvorile poseben kredit za naše trgovce in industrije, da bi se tem lažje ustvarile trgovske zveze z našo kraljevino.

— g Dobave za ustavotvorno skupščino. Ustavotvorna skupščina bo potom očetnih licitacij sama nabavljala potrebne stvari, kakor premog, pisarniške potrebščine, bencin za avtomobile, dele avtomobilov, sveče, milo itd. Vsa državljan ima pravico, vlagati pismene ponudbe na predsednika skupščine.

— g Jeklo. Švedski tvorničarji jekla so sklenili znižati cene jeklu pri toni za 20 do 70 šilingov, da bi mogli na ta način konkurirati z ameriškimi, belgijskimi in nemškimi izdelki iz jekla.

— g Dunav za Angleže. Angleške družbe se trudijo, da bi dobile v svoje roke ves parobrodni promet na Dunavu. Neke angleške parobrodne tvrdke so kupile 51 odstotkov delnic madžarske parobrodne družbe in so osnovala za 1,2 mil. funtov »Danube Navigation Co.« Za 60.000 funtov so kupile od Avstrije nieno udeležje pri južnonemški parobrodni družbi. Nadalje so prevzele 50.000 (od 870.000) delnic pri donavski par. družbi. Angleži so tako kupili 300 parobrodov in 2000 tovornih brodov jako po cen, ker izgradba jednega parobroda stane danes 40 milijonov. Neke angleška družba hoče kupiti ves parobrodni park jugoslov. parobrodnege sindikata in nekoliko romunskega parobrodnege parka. Italijani sanjajo, da mora postati Jugoslavija italijanska kolonija. Angleži menda pa, da mora biti angleška!

— g Nemčija že zopet konkurira na svetovnem trgu. Hitreje si skuša Nemčija pomagati, kakor se le to splošno pričakovalo. Pri tem ne gre nemški državi za to, da bi izboljšala svojo valuto, marveč skuša dokazovati, da sploh ne more ničesar plačati. S tem zasleduje dvojni cilj. Nizka nemška valuta daje upanje, da se bodo tudi nemške obveznosti znižale, na drugi strani pa se omogoča Nemčiji konkurenca na tujem trgu. Nemški izvozniki so danes povsod cenješi, kakor ententni. Zlasti so se vrgli na Kitajsko, od koder hočejo Anglijo popolnoma izpodrinuti. Če je nemška marka vredna 23 francoskih centimov, plača nemška industrija delavcu samo 9 frankov, če mu plača 40 mark, ima torej mnogo ceneje delavne moči, kakor sosed, ter more mnogo lažje konkurirati z njimi.

— g Sovjetski rubel. Ruski rubel je vsled boljševiškega gospodarstva izgubil popolnoma svojo vrednost, kar je končno cilj komunistov, da odpravijo denar. Naravnost smešno je, da se pod takimi pogoji rublji še vedno tiskajo, ko so komaj

toliko vredni, kakor drug potiskan papir. Sovjetska vlada se je tudi že naveličala teh sum papirnatega denarja ter namerava izdati nov rubel, ki bo imel vrednost 100 dosedanjih rublov. To je sicer priznanje nekakega državnega bankrota, ker novi denar ne nudi nikakršnih boljših garancij, kakor stari ter je zvišanje vrednosti samo namišljeno in ukazano. Za kako saniranje razmer na boljševikom tudi ne gre, ker je cilj komunistov uničiti denarne vrednote.

— g Brezposelnost in znižanje mezd. V Zedinjenih državah je danes več kot 2 milijona brezposelnih. Zelo huda prede tekstilnim tovarnam, vsled česar so bile nekatere tovarne že primorane ustaviti delo. Povpraševanje po izdelkih tekstilne industrije je minimalo, o zaluge na so velikanske. Nekatere večje tovarne so se zato pogodile s svojim delavstvom, da znižajo za čas te krize mezde za približno 22,5%.

— g Umetno gnojilo — žilski soliter — pešije breznašna delegacija proizvajalcev žilskera solitra za kraljevstvo SHS v primerljivih množinah kmetovalcem Slovenije, ki hočejo poizkusiti učinek tega, od početka svetovne vojne manjkajočega nam dušičnatega gnojila. To gnojilo se razpošilja za poizkusno gnojenje ozimnega in jarega žita, kornize za zrnje in kornize za zeleno krmno. Kdor se zato zanima naj vpošlje svoj naslov in navede za gnojenje katerih rastlin želi prejeti žilski soliter. Vsek zainteresirani bo na to dobili natančno navodilo. Čilski soliter se razpošilja zastonj in poštino prosto, vendar pa je prejemnik zavezan delegaciji podrobno poročati o uspehih poizkusnega gnojenja. Prijave sprejema do 15. februarja t. l. diol. agr. A. Jamnik, Ljubljana, Miklošičeva cesta 8.

Borzo.

— Zagreb, 17. marca. Devize: Berlin 229—231, Italija 537—538, London 561—568, Newyork kabel 110.35—115, Newyork ček 0—144, Pariz 1918—1922, Praga 189.50—190, Švica 2450—0, Dunaj 20.65—20.80, Budimpešta 35.75—36, Valute: dolarji 140.25—140.75, avstr. krona 21.50—22, carski rublji 70—75, franc. franki 0—1010, napoleoner 482—486, nemške marke 226—228, rom. lei 192—0, českoslovaške krone 180—0, souvereign 590—0.

— d Dunaj, 17. marca. Devize: Amsterdam 24.425—24.525, Zagreb 482 do 485, Berlin 1126—1132, Budimpešta 177.50—179.50, Bukarešta 950—960, London 2755—2775, Milan 2630—2650, Newyork 707.50—711.50, Pariz 4905 do 4945, Praga 917—923, Sofija 852.50 do 862.50, Varšava 81.50 83.50, Curih 12.250—12.300. Valute: Ameriški dolarji 698.50—702.50, bolgarski levi 842.50—852.50, nemške marke 1125 do 1131, angleški funti 2750—2770, francoski franki 4890—4930, holandski guldinariji 24.375—24.475, italijanske lire 2620—2640, jugoslovanski dinarji (tisočaki) 1925—1945, (stotaki) 1920—1940, poljske marke 87—89, romunski lei 932.50—942.50, carski rublji 307—313, švicarski franki 12.225—12.275, českoslovaške krone 914—920, madžarske krone 176.75—178.50.

— d Curih, 17. marca. Devize: Berlin 9.12½, Holandija 199.50, Newyork 577.50, London 22.59, Pariz 39.90, Milan 21.57, Bruselj 41.75, Kodani 99, Stockholm 131, Kristianija 92, Madrid 80.50, Buenos Aires 210, Praga 7.60, Zagreb 3.90, Dunaj 1.36½, avstriske krone 0.90, Varšava 0.65, Bukaresta 7.80, Budimpešta 1.42½.

Dunajski stavbeniki v Jugoslaviji.

Pod tem naslovom je prineslo več naših listov vest, da se pogaja Jugoslovenska vlada z različnimi dunajskimi stavbeniki podjetji, ki naj poizve stavbeno gibanje v jugoslovanskih glavnih mestih.

Vzpričo občune stanovanjske krize, ki vlada skoro v vseh mestih Jugoslavije, se moramo resno bati, da dovedejo ta pogajanja do pozitivnih zaključkov.

Uvidavamo sleer v polni meri, da je treba končati stanovanjsko bedo, ne uvidavamo pa, da bi morali pri tem obogatiti naši narodni nasprotniki, posebno ko imamo dosti svojih lastnih podjetnikov in ko morajo naši najboljši stavbeniki vsled brezposelnosti odslavljati delavce. Zlasti na zasadenem ozemlju trpe naši stavbeniki. Kljub temu, da slove po svoji strokovni sposobnosti, ne morejo dobiti dela. Če pa vendar dobe kje delo, jim odlaže tržaška Camora di lavoro razne kalabreže kot delavce, dočim morajo naši najboljši delavci ostati brez dela.

Brez vsakega dvoma je, da je naša država dožna pomagati našim in prav posebnim onim, ki so trpeli radi svoje zvestobe do nas. Zato mora postati pravilo, da morajo priti v poštev kot stavbeniki pri nas tujci le, kadar so vsi naši stavbeniki zaposleni.

Upoštevat pa je treba tudi sledeče: Tuj podjetnik, tuj stavbenik dela iz same dobičkarije, navadno z očitnim namenom, da nas prevari, dočim dela naš tudi z ljubeznijo. Drugi pa je treba misliti tudi na to, da naš vsi hoče poznati naše potrebe in da morejo radi tega veliko bolje postreči, ko tujci. Ob Donavi in Savi se pripravljajo gradila pristanšč. Kdo je bolj poklican, da izvrši taka dela, ko ravno prinoski stavbeniki, ki imajo v tem pogledu veliko izkušnjo. Šal le zrasla vsa velika nova luka v Trstu z njihovim delom.

Zato ne nastavlajte tulcev, ko imate bolj sposobnih svojih ljudi v izobilju! Naše ministrstvo za javna dela naj zopet dunajske stavbeniki na Dunaju, k nam na naj novah tržaške in primorske stavbenike, ki so s svojo sposobnostjo in trpljenjem za nas stokrat zaslužili, da jih rešimo brezposelnosti.

Kapital K 20.000.000.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Rezerva okrog K 6.000.000

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in Srbsko banko v Zagrebu.

Ljubljana, Selenburgova ulica šte. 1.

Izvršuje vse bančne transakcije na kalkulanci.

Denarne vloge — Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut — eskompt menic, terjatev, faktur — akreditivi — borza.

Klaviere uglašuje in popravlja solidno in točno **Feliks Povše, Ljubljana, Tržaška 45.**

Trstje za strope izdeluje in prodaja na debelo in drobno m² po K 4:20 pri večjih naročilih znaten popust. Stelner Anton, Ljubljana, Jeranova ul. 13, Trnovo. 26

Stare kovine (baker, medenino, cink itd.) kupuje trgovina z železno **Breznik & Fritsch, Ljubljana, Čankarjevo nasrežje št. 1.** 827

Hiša v Mariboru 2 minuti od kolodvora, z velikim dvoriščem in vrtom, pripravna za vsako pod etje se prod. Informacije daje Jug. Maribor, Aleksandrova cesta 71. 1788

Kupim vsako množino volovskih rogov. Ponudbe pod „ROGOVI“ na An. zav. Drago Beseljak, Ljubljana. 1784

Prva srbska tovarna sirilnega praška in sirilne tekočine **Gjoka Dimitrijević, Nis** ima v zalogi sirilni prašek in sirilne tekočine, ceneje in močnejše kakor tuji izvoz. Zastopstvo za Slovenijo: D. Dimitrijević, Ljubljana, Bletovska cesta 20. 1497

Prodaja. V sled prenehanja lesne industr. prodam na dražbi 30. marca ob 13 uri 15 močnih izvanredno dobrih kopaljskih komati in vozovi vred. Prodano bo tudi več drugih raznovrstnih vozov kakor zapravljevki, landaver, brum itd. A. Kariž, Kočevje.

Miši, podgane, stenice, škurki in vsa golazen mora poginiti, ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva, kot proti poljskim mišim K 10, za podgane in miši K 12; za škurke posebno močna vrsta K 20; tinktura za stenice K 15; uničevalec moljev K 10; prašek proti mrčesom K 10 in 20; mazilo proti ušem pri ljudeh K 5—12; mazilo za uši pri živini 6—12; prašek za uši v obleki in perilu K 10 in 20; tinktura proti mrčesom na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 10. Prašek proti mravljam K 10. Pošljite po povzetju Zavod za eksport M. Janker, Petrinjska ul. 3. Zagreb 15. Trgovcem pri večjem odjemu popust.

hiša s trgovino ali boljšo gostilno v mestu ali kakem večjem kraju v Sloveniji ali tudi prav čedna hiša s kaktimi 10—15 orali zemlje z gozdičem na bolj prometnem kraju blizu železnice. Ponudbe z o. n. a. b. o. z. merne cene na: „L. H.“ pošno letete Bled. 1778

Inženier dr. Miroslav Kasal Ljubljana, Hlišerjeva ul. 7.

Specialno stavbno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe. — Izraba — vodnih sil.



Prodaja se hiša z vrtom na zemljiščem v Novem Vodmatu. Ciglerjeva ulica št. 108. 1966

G. F. Jurásek uglaševalec glasovirjev in trgovec z glasbili Ljubljana, Wolfova ul. 12

Pekarija se išče v našem, na delu ali v kakem trgu v Sloveniji. Ponudbe sprejema Peter Matičič, Celje. 1860

Mestni stavbenik **Jaroslav Breuer** Ljubljana, Vojaška ul. 16a (za prejšnjo belgijsko vojašnico) izvršuje vse podtalne in visoke stavbe ter izdeluje zgradbene projekte. Brzjav: Brenstaba. Int. tel. 447

Najstarejša slovenska pleskarstva in ličarska delavnica **IVAN BRICelj, Dunajska ces. 19,** se priporoča. Izvištev točna cene zmerne. 12:0

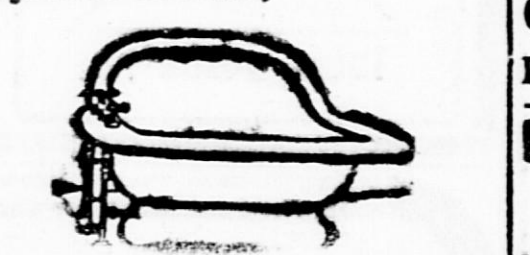
Prevažanje in ocarinjenje vsakokršnega blaga izvrši najhitreje **Prevozniško podjetje JOSIP TURK** Radeckega cesta 3.

Nogavice z znamko „ključ“ in brez nje pri Tvorčni čarapa, Sarajevo. Samo na veliko! Cenič zastoj. Par nogavic znamke „ključ“ traja kakor 4 pare drugih.

Velika zaloga klobukov in slamičkov se dobi pri

Franc Cerar tovarnar v Stobu pošta Domžale. Prevzemajo se tudi stari klobuki in slamičniki v popravilo pri Kovčevič i Tršan v Ljubljani, Prešernova ulica št. 5. Sprejemanje v sredo in soboto.

Moderne opreme za kop. lne sobe fajnštetni klobuki,



umivalnik, kopalne pedi, emajlirane banje iz ličnega železa. Takojšnja dobava z izvoznico. Velika zaloga.

Leopold Blau & Co. Ges. m. b. H. Wien II. Aspernbrückengasse 3. Izvoz na vse strani sveta. Brz.: Leobiasco



ERJAVEC & TURK trgovina z železnino „pri Zlati lopati“ 114 (prej Hammerschmidt) Ljubljane, Valvazorjev trg 7 nasproti križevniške cerkve. Zaloga cementa.

Samostojen AUTOMONTER le prvovrstna moč, se sprejme. Ponudbe pod „Automonter“ na anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana. 2007

Vabilo na redni občni zbor Posojilnice v Zagorju ob Savi reg. zadr. z neom. zav. kateri so vrši v soboto, dne 26. marca 1921 ob 14. v posojilnični pisarni. DNEVNI RED: 1. Poročilo načelnika. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobritev računa za leto 1920 in razdelitev čistega dohodka. 4. Čita se revizijskega posojila. 5. Sklepi. Dr. Tomo Zarnik, načelnik.

Prva specialna trgovina z rokavicami in parfumi

Nudi: rokavice za dame in gospode, kakor tudi fine črne francoske damske nogavice. Najfinjši francoski parfumi.

O. Bračko, Ljubljana Dunajska cesta šte. 12

I. Sandrin, Ljubljana

Velika zaloga usnja, kož, podplatov, genilov, vsakovrstnega usnja, njih termenov in boksa na debele. Mestni trg 6.

Prodajam takoj svoje posestvo

blizu ceste, 20 oralov zemlje, pritična hiša krita z opeko s 5 sobami, spodaj 2 kleti, hlev za 16 glav živine, na vsaki strani 6 stanov za sušilo žita, 2 lepi kobili, krava, gepelj, mlatilnica, slamo-reznica, čistilnica, plug za okopavanje in osipavanje, stroj za sejanje, dva voza, plug, brana. Več pove Andrej Koznik, Dolga gora št. 40, občina Ponikva ob juž. železnici, 9ta orsko.

Naznanilo. Naznanjam cenjenim damam, da sem prevzela modni salon za klobuke od Rozi Fabič - Maribor, Rimska cesta 6. V zalogi imam, najnovejše modele, žalne klobuke ter sprejemam vsakatera popravila, kar izvršujem solidno in točno. Se priporočam za obilen obisk. **Antonija Hafner.**

Velika zaloga novih dvokoles, različne pnevmatike, tudi za otroke vozčke, šivalni stroji in vsakovrstni deli po ceni pri Bateliu Ljubljana, Stari trg 28. Spr. jemajo se vpenavo dvokolesa s otroški vozčki. Šivalni stroji i. d. Mehanična delavnica Barlovska cesta št. 4. 813

Ali kašljate? Edino sredstvo je „Pekto“ kateri pri prehlajenju proti kašlju

!! pomagaj !! Glavna zaloga med. drogerija Ad. H. Ljubljana, Selenburgova ulica 5. Cena škatlici 4 K.

iv. Jaxin sin Dunajska c. 15., Ljubljana.

Šivalni stroji in stroji za pletenje izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tuvarne v Linču Ustanovljena l. 1857. Vozenje pletenja brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“ Ceniki zastoj in franko. **Kolesa iz profi tovarn:** Dürkopp, Stryis, Waffelrad. Začasno znižane cene.

JULIO MEINL D. D. **kava čaj kaka** Središčica ZAGREB. Podružnice: Zagreb, Duga ulica 6. Ljubljana, Aleksandrova c. 1. Maribor, Gosposka ul. 7. Pečuh, Kraljevska ulica 19.

F. & E. Remšgar soboslikarstvo in pleskarstvo Kolodvorska ul. 18. Ljubljana. Čopova cesta 10. Specialna turška za linden o lesa, kakor tudi za najmodernejše slikane stene.

Pozor! Prevzetje! Naznanjam st. občinstvu in sp. trgovcem, da sem prevzel od g. Bačnerja izdelovanje prvovrstnega črnega peciva ter se cenjenim odjemalcem najtopleje priporočam. **T. Novotny** izdelovanje in prodaja vsakovrstnega peciva, medu in finih bonbonov na delo. Ljubljana, Opekarstva cesta 26. 1882

Modni atelje za gospode in dame **K. Pučnik, Ljubljana, Sodna ul. 3.** vljudno priporoča svojo lepo zalogo pristnega angleškega blaga.

Izdelovalnica perila izdeluje oreme za neveste in novorojenčka ter srajce za gospode po meri. — Priporoča se: **Albina Bogataj - Sitar,** Židovska ulica šte. 1., II. nadst.

ELEVATOR GLAVNA ZALOGA ZA FRANČOSKO SLOVENIJO ZGRANJE F. ŠIBENIK LJUBLJANA Gosposka ul. 16.

Banka Popper, Rosenberg & Co., Graz, Komisionarji Devizne centrale Joanneumring 9, Schmiedgasse 40. Telefon št. 4353. Brzjav: Bankkompanie, preskbuje izplačila v Avstriji, Češkoslovaški in Madžarski po najugodnejših dnevnih kurzihi. Valute se prevzemljejo po najboljših cenah. 1526

Pögemotor najboljši za poljedelstvo, rokolodstvo, obrtno industrijo. Stalna velika zaloga motorjev in elekromoteriala. Instalacije. **SAKS & TRATNIK** elektrotehnično podjetje oddela elektro-stroji. Ljubljana-Maribor

Jugoslovansko inženirsko podjetje družba z omejeno zavezo **MARIBOR** Inženirska pisarna in stavbeno podjetje Projektiranje in izvršitev visokih, betonskih in železobetonskih stavb, industrijskih in poljedelskih ter vodnih zgradb, naprav za vodne sile itd. — Presoje in nasvetovanja. — Dobav. vsega gradbenega, industrijskega in tehničnega blaga, železnine, orodja, nosilcev, betonskega železa, tračnic in materiala za ozkoizorne železn., elektoteh. material, cement, gips, lepenka, i. d. **Naslov za brzjavko: „JIP“ - MARIBOR.**

Schicht

Sila nas uči štediti!

Zelo uporabljajo izkušene gospodinjice samo kot najboljšo preizkušeno, pravo

„Schichtovo milo“

z znamko „Jelen“,

za pranje perila, kakor tudi za vsako drugo snajenje v kuhinji in hiši. Milo z „JELENOM“ dobiva se sedaj povsod v naslednjih velikostih:

1/2 kg komadi, 2-dejni. 1/2 kg komadi, 4-dejni.

Zastopstvo za Slovenijo ima trdka J. Globočnik in drug v Ljubljani.

Schicht

Mestni stavbenik
Ivan Bricelj
Ljubljana, Slomškova 19. Telef. 527
Prevzema zgradbe vseh vrst ter izvršuje načrte in proračune.

Edina tovarniška zaloga
šiv. strojev za rodbinsko in obrtno rabo, v vseh opremljenih, material predvojni. Dalje igle, olje, posamezni deli za vse sisteme na veliko in malo.

JOSIP PETELINC
Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.
Večletno jamstvo. — Ugodni plačilni pogoji. — Popravila se sprejemajo. —



Na veliko in malo potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje, sukanec, čevljarška preja, toaletne potrebščine, modno blago, pletenine i. t. d.

Veliko zalogo velikonočnih in drugih razglednic po zelo nizki ceni priložna tiskana
Ivan Bonač, Ljubljana.

Lovro Pisman

stavebeno in galanterijsko kleparstvo

Ljubljana, Kolodvorska ul. 39. (v stari prodavnici).

Priporočam se cenj. občinstvu za naročila na vsa v mojo stroko spadajoča dela. Nove stavbe, barvanje na strehi in vsakovrstna popravila. Postrežba točna, solidna in cenovno.

Jugoslavenski Lloyd d. d.

Beograd 348 Brankova ul. 13
Str. adresa JUGOLLOYD Telefon br. 16-33

MI HIERUJEMO kao specialitet iz naše sopstvene fabrike:
Odeja za razno poslovanje vsake vrste za rudarske radnike, za razna nadležstva i industrijske preduzeća, muška svečana odeja, dečja odeja.
Samo na veliko! Besplatno šalimo mustre i svog zastupnika.

Cenjenim damam

Vnanje dame

Damski modni salon

naznanjam, da imam na razpolago že vse pomladne in letne journele za angl. kostume, plašče, francoske toalete in bluze. —

Imajo to udobnost, da dopoldansko naročilo izvršim do popoldneja še isti dan.

TEODOR KUNC,
Ljubljana, Beethovnova ul. 9, priti. desno.

CARINSKO POSREDOVANJE

izvršuje najtočneje in po zmernih cenah

„BALKAN“

delniška družba za mednarodne Transporte

v LJUBLJANI, MARIBORU, BEOGRADU in ZAGREBU.

Modna in športna trgovina

P. Magdič

Ljubljana,

nasproti glavne pošte.

Opozarja se na razstavo dne 19. in 20. marca. Najnovejše damske obleke, plašči in bluze. Klobuki za gospode in perilo. Vse zadnje novosti! Prvo vrstno blago, najnižje cene!

Oddelek za žgane pijače

DARUVARSKÉ DIONIČKE PIVOVARNE I MUNJARE DARUVAR (SLAVONIJA)

nabavlja iz lastne tovarnice in rafinerije špirita in postaje za denaturiranje žgane slivovice in trojinovca — Rafinirani /p.rst. Denaturirani špirit. Zajamčeno čisto prokurno slivovico. Načistoješi visokostopinski destilat trojinovca.

Tovarna JOS. REICH
Ljubljana, Poljanski nasip št. 4
Podružnice: Solenburova ulica 4.
PODRUŽNICE: **MARIBOR** **NOVO MESTO** **KOČEVJE**
Gospodarska ul. 38. Glavni trg Ater. 39.

Pfaff šivalni stroji

so najpopolnejši! Največja zaloga za vsakovrstno obrt od navadnih do najfinjših oprem. Večletna garancija.

IGN. VOK,
Ljubljana, Sodna ulica 7.

Iščeta se sobi

1—2 prazni ali meblirani kakor tudi skladišče. Ponudbe pod št. 10. „Trgovac 6. 1925“ na upravništvo „Slovenskega Naroda“.

Modni salon Stuchly - Maške

Ljubljana
Zidovska ulica šte. 3.
Dvorski trg šte. 1.

Priporoča največje izbero spomladanskih klobukov in čepic.

Popravila se točno izvršujejo. Žalni klobuki v zalogi.

Nekaj za Vas!

Racionalno negovanje lepote.

Močete li obraz in roke racionalno negovati, nego, masiranje, odpravljanje, grobo bravenje, kožo mladostno in prosto nepravilno, uparjanje, lase, Fellerjev pravi Eliza obrazno in kožo obvarujejo pomada i veliki porcelanski lonček K 15.—, Eliza toaletna umivalna posilje i škatlica K 10.80. Pomada za ustnice K 2.— in 4.—.

Ideal vseh mil

Je Fellerjev Eliza milo milo K 19.—, Tekoče blizno milo K 12.— in 15.—, Najboljše Glycerin K 6.— in 20.—, Vazelina po K 8.—, 7.— in 12.—, Neškodljiv puder za obraz v vročih po K 5.—, Barvilo rdeče za obraz 10 pismov K 20.—.

Puder gospe, katera se v to razume

Je pravi dr. Klugerjev Hepa-puder, bel, roza, velike elegantne škatlice K 24.—.

Kurja očesa

bradavice, trdo kožo, odpravljanje brzo in temeljito deluje Fellerjev turistični obliž „Eliza“ v škatljah po K 8.— in K 7.50 in Fellerjeva turistična tinktura steklenica K 10.—.

Finl parfemi

francoski, originalne steklenice K 40.—; na tehtnico od K 20.— naprej. Sachet (ovitek dišečega praška za perilo) K 8.—.

Kar se vsak dan potrebuje?

Angleški obliž K 2.—, Lysoform K 30.—, Popoln irrigator najbolji K 150.—, Pravi Lysoform K 30.—, Kafa K 2.—, Kafra kroglice K 5.—, Amika K 6.— in 30.—, Po smrekovem gozdu dišeči parfem za sobe K 35.—, Konjak K 30.—, Malinov sok K 30.—, Kina, želatno vino K 30.—, Esenc za rum K 7.— in 35.—, Klinečki čaj na tehtnico od K 8.— naprej.

Pri vprašanjih

naj se priloži poštna znamka za odgovor.

Naročila se adresirajo na:

EUGEN V. FELLER, lekarna
Stubica donja, Eliza trg št. 238, Hrvatska.

Prvo vrstno naravno negovanje las.

Rast las napreduje, kožo na glavi krepi, plešo in prerezno palčevost preprečuje Fellerjeva prava Tanolinska pomada za rast las, i veliki porcelanski lonček K 15.—, Močno hranljivo milo za glavo K 14.—, Ogrska pomada za brke po K 6.— in 8.—, Neškodljiva olja za lase, orehovo olje mala steklenica K 6.— velika K 30.—, Shampoo za umivanje las K 4.—.

Najmočnejše francosko žganje

najboljše predvoda roba, manjša steklenica K 15.—, velika K 25.—, Eliza Kolonska voda v steklenicah K 7.— in 35.—.

Proti potenju telesa

deluje zanesljivo Fellerjev Eliza sapinat prašek i škatljica K 10.50

Kaj je „Eliza Fluid“, to zna vsak!

6 dvojnatih ali 2 specialne steklenice K 42.—.

Za usta in zobe!

Hepa zobni prašek s kislom, i škatljica K 20.—, Dr. Heiderjev zobni prašek i škatljica K 6.—, Eliza voda za usta K 30.—, zobne kistice od K 20.—, naprej.

Proti mrčesom

kakor muhe, bolhe, stence, rusi, zanesljivo in temeljito deluje Eliza mrčesni prah, velika škatljica K 15.—, tinktura zoper stence K 20.—, Naphthalin od K 2.—, naprej.

Miši in podgane!

Mišji strup K 8.—, Strup zoper podgane K 8.— in K 10.—.

Omot in poštnina

se računa posebno, toda najceneje. Čim več se naroči, tem manj drže stroški to roba.

Brata EBERL

staroznana črkoslikarska in pleskarska obrt, Igriška ul. 6.

Napenjalnice in izolatorske opornike
(Spannschlösser, Isolatorstützen)
dobavljajo točno samodelovalci

A. Wanič & Co., Waidendorf - Graz.

GRICAR & MEJAC

Ljubljana, Prešernova ul. 9.

Največja zaloga izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke.

Blago za obleke in plašče.

Obleke po meri se zgotovijo točno po naročilu.

Konfekcija za dame.

Najnižje cene!

Modna trgovina

A. ŠINKOVIC nasled.

Ljubljana

Mestni trg šte. 19.

Točna postrežba.

Priporoča veliko izbiro perila za dame, gospode in novorojenčke.

Pletene jopice, rokavice, nogavice.

Kravate, svila, stezniki.

Toaletne potrebščine.

Galanterija.

Vse potrebščine za šivilje in krojače.

Pisalni stroji Remington!

Najdovršnejši ameriški stroj s samostartirjem Avtomatsko pospešuje delo stroja. Prihrani najmanj 15 % do 25 % delavnega časa. Osvedočite se o osebnih prednostih konstrukcije našega stroja.

Standard model K 14.000
Century K 6.500

glavno zastopstvo Remington Typewriter Co.

Samoprodaja za Jugoslaviju.

Zagreb: Vrhovčeva ulica 15. i sveučilišna knjižara Stj. Kugli, Ilica 30.

Beograd: Lujanova i drug. Knez Mihajlova 47; Ljubljana: A. Kregar, Sv. Petra cesta 23; Novi Sad: Krsia Paul; Sarajevo: Hadži Marko Schreiber; Čakovac: „Medijumir“, agent i komisija, posao; Brod n/S: Ilija Timarac.

Telefon šte. 508.

Štev. pošl. čekov. urada SHS 12.051

Obrestuje vloge na tekoči račun s

Obrtna banka v Ljubljani

Kongresni trg šte. 4,

izvršuje vsa v bančno stroko spadajoča dela kar najkvalitetneje.

4%

od dne vloge do dne dviga.